

ՅԱԿՈՒՐ ՄԻՋԱՅԷԼԵԱՆ

Ինչպե՞ս կ'ըլլայ ուղեղի լուացումը

Երիտասարդության դարձումը նոր nsf դրած դասանի մը անցեալ օրը ամենայն հանգստութեամբ ու հանդուժմով՝ «Ի՞նչ կ'ըլլայ» ըսաւ: Խօսքը նախամասնական սեռային յարաբերութեան մասին էր, դիտել է՜սք ֆիլմ մը, ուր հարսը յոյ վիճակով կանգնած էր խորհուն առջեւ:

Այս «ինչ կ'ըլլայ» սովորական դարձած է այս օրերուն նոյնիսկ մեր երիտասարդութեան մօտ, որոնք յաճախ վեճի մէջ են իրենց լուսնադարձական ծնողներուն հետ:

Ժամանակին բարձր ըսուածը, -եկեղեցական, կամ հասարակական, - ուղղակի կ'ըլլար. բարձրը՝ զգուշացնողը, թէ համոզողը, խրատողը ու յորդորողը ըսելիքը մարդոց երեսն ի վեր կ'ըսէր, մասը թափ սալով, դիմախաղերով ու դիմացիներուն վրայ ազդելու անհրաժեշտ գանձազան միջոցներ օգտագործելով:

Այսօր բարձրին ձեռք փոխուեց է, թէն եկեղեցականը գրեթէ անփոփոխ մնացեր է, սակայն հասարակականը լրիւ Երջուած է: Այսօր նոր գաղափարներն ու ամէն ինչ անուղղակի ձեռք կը մասնուցուի՝ դասերով, ֆիլմով, երգով, զրականութեամբ, նոյնիսկ ուսեյիփով ու հագնելիփով: Գրափչ, գեղեցիկ, համեղ, հոգեդարար, մարդ չգտար, որ շաբաթագոյն թոյնը ինչո՞ւ սողոսկելով կը մտնէ ուղեղին ու հոգիին մէջ:

Ասիկա համաժամանակային ամենամեծ վստահութիւնն է: Թմբաղեղը կաթիլ առ կաթիլ կը մտնէ մերս, եւ օր մըն ալ եմթական ակամայ թմբաւէր, աղա թմբաւոյ կը դառնայ:

Խօսիմք օրինակով: Ամենաճատ սիրուած ու սարածու գտած հեռաձայնային ֆիլմաւարը (սերիալ) FRIENDS-ն է: Այս ֆիլմաւարին մէջ վեց հոգի՝ երեք երիտասարդ եւ երեք երիտասարդուհի, միասին կ'ապրին, ամուսնացածներէն մէջ մէկը, թէ իրենց ամէն օր յաճախած սրճարանին մէջ լեցուն է կենցաղային, ընկերա-հոգեբանական, արկածային հարցերով ու դաստիարակման, արկածային քաջամտութեամբ ու զուարճաբանութեամբ, որոնք անդադար ծիծաղ կը յառաջացնեն ակնդիրներուն մօտ:

Բացառիկ է ամուսնացած խաղաղութիւնը, վեցն ալ սովորական կասկեղծութենէն անդին իրայատուկ ծիծաղաւարտ վիճակներ կը ստեղծեն, որուն բարեմիջը անվարան կ'երթայ սցենարիստին եւ բեմադրիչին: Մէկ խօսքով՝ ստեղծագործական խմբակ մըն են, որոնք համաժամանակային դիտումի եւ անվերապահ գնահատման արժանապատեան: Սակայն...

Սակայն լուրջ հետեւող մը անոր մակերեսէն անդին դիտելի նկատէ, որ շաբաթը մէկ լեռնային կան... Ամուսնացածները անգամ մը կը փոխեն իրենց սիրածը՝ մէկուն ընկերուհին, Երջան մը ետք, ուրիշին գիրկն է, միասին՝ միասին գիրկը, եւ այսպէս շարունակ, ամուսնացածներուն մերկայութեան, քանի որ իրարու հետ կ'ապրին: Սիրային եւ սեռային արտայայտութիւնները սովորական խօսակցական միջոց են: Տղոցմէ մէկուն ծնողը երկու կիներ են, դարձ է՝ միասնական, եւ իր ամուսնութեան օրը, երկու կողմէն թեւանցուկ զինք եկեղեցայ խորան առաջնորդեցին:

Տղոցմէ մէկը կենսակցած է աղջիկներէն մէկուն հետ եւ այդ աղջիկը յոյ մնացած է ու հայրը ինք ըլլալով, չուզեր ամուսնանալ աղջկան հետ, քանի որից մը կը սիրէ: Միւս աղջիկն ալ յոյ է, սակայն չի գիտեր լուսնային հայրը ով է, քանի անդադար ասոր-անոր հետ եղած է:

Այս բոլորը այնքան դարձ ու հաճելի ձեռք կը մասնուցուի, որ երկար ատեն դիտող դասանիներուն ու երիտասարդներուն համար անբարոյական բաները սովորական կը դառնան, նոյնիսկ եթէ ընտանեկան դաստիարակութիւնը զիրենք որոշ բաներէ զգուշացուցած է ու հեռու դիտած:

Տարօրինակն այն է, որ այս օրերուն կրկին կը ցուցադրուին ֆիլմաւարին բոլոր մասերը արաբական ամենադաստիարակական երկրի մը կայաններէն մէկէն, երբ, միջոցառում, այդ կայաններէն ցուցադրող ֆիլմերուն մէջ համբոյրի տեսարաններն ու հայտնաբերուած անգամ սրբուած կ'ըլլան, զինքն որոշու ազդելու խմբի՝ «խաղողի օճառակ» կը թարգմանուի եւ այլն:

Բարոյականութիւնը ժողովուրդի մը զրահանդերձն է: Գնաց բարոյականութիւնը, կը սայթափ ժողովուրդը, կը սկարանայ երկիրը: Զգոն ըլլալու ենք:

Խմբ. կողմից.- Կարծում ենք մեր հարգարժան սյունակագիրը անհամաչափ ընդհանրացում, բացարձակացում է երեւոյթը: Անհամեմատ շատ են երիտասարդները, նոյնիսկ երիտասարդության սեմին եղողներ, ովքեր թափ ունեն այդդիտի սերիալների եւ այլասերիչ բարձրության համար չգիտեն ֆայլայիչ ո՞ր կազմակերպության միջոցներով դաստիարակութեան գրականության ու ֆիլմերի վրա, քանի որ այդ երիտասարդների համար, ինչո՞ւ երջանակա-հիշատակ Կարմիս Սուրենյանն էր ատում, «ճիշտը կ'այնքն է»:

ՈԱԿ-ն առաջարկում է մեծացնել հ/կ-ների գործունեության թափանցիկությունը

Հունիսի 25-ին «Աճի» հյուրանոցի «Դվին» սրահում Ռամկավար Ազատական կուսակցության «Ալեք Մանուկյան» ակումբի նախաձեռնությամբ հրավիրված միջոցառմանը, Երևանի քաղաքացիական կազմակերպությունների հիմնադրամների հետ միասին մեծացնելու էր ՀՀ-ում գործող եւ դրսից ֆինանսավորվող կազմակերպությունների հաշվետվողականության հարցը: ՌԱԿ «Ալեք Մանուկյան» ակումբի ասեմալիտ Արմեն Սաֆարյանը ներկայացնելով կուսակցության մոտեցումները մասնավորապես առաջարկում էր համադաստիարակ փոփոխություններ հրահանգնել հ/կ-ներին եւ հիմնադրամների մասին օրենքներով:

Ինչպէս նաեւ էին շատ մասնագետներ, ՀՀ-ում գործող շատերն էլ հրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Տարկումներ կենտրոնի (ՖԴԿ) միջոցով, բայց այս դեմքում էլ ղեկ է իրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Ինչպէս նաեւ էին շատ մասնագետներ, ՀՀ-ում գործող շատերն էլ հրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Ինչպէս նաեւ էին շատ մասնագետներ, ՀՀ-ում գործող շատերն էլ հրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Ինչպէս նաեւ էին շատ մասնագետներ, ՀՀ-ում գործող շատերն էլ հրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Տարկումներ կենտրոնի (ՖԴԿ) միջոցով, բայց այս դեմքում էլ ղեկ է իրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Ինչպէս նաեւ էին շատ մասնագետներ, ՀՀ-ում գործող շատերն էլ հրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Ինչպէս նաեւ էին շատ մասնագետներ, ՀՀ-ում գործող շատերն էլ հրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

Ինչպէս նաեւ էին շատ մասնագետներ, ՀՀ-ում գործող շատերն էլ հրավաչափ գործելու համար առկա լինի ՓԼԱՖ-ի դեմ դաշնակցային օրենսդրության խախտման վարկած: Հենց այս նպատակով, Ռամկավար Ազատական կուսակցության կողմից աշխատանքներ են սարկում հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների մասին ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ: Մշակվող նախագիծը ուղղված է կարգավորելու օտարերկրյա ոչ ղեկավար սարքեր ֆոնդերից ուղղակի կամ անուղղակի ֆինանսավորվող հասարակական կազմակերպությունների եւ հիմնադրամների գործունեության թափանցիկության եւ հաշվետվողականության ապահովմանը՝ հանրային վերահսկողության եւ հանրության Երջանում տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացման նպատակով:

ՈԱԿ մամուլի դիվիզիոն

ՈԱԿ Ընդհանուր գրասենյակում բարի երթ մատչեցին Երջանավարտներին

Իր հյուրընկալ հարկի սակ երիտասարդների հավաքելու, նրանց համար եւ նրանց հետ կազմակերպվող բազմաբովանդակ գեղեցիկ միջոցառումների վայր է դարձել Ռամկավար Ազատական կուսակցության Ընդհանուր գրասենյակը: Անցած երեք օրերից այստեղ տեղի ունեցած հերթական հանդիպմանը հանդիսավոր դասանիներն էին կյանքի ճանապարհեցիք հանրակրթական ավագ դպրոցների, ուսումնարանների, բուհերի ՌԱԿ անդամ եւ համակիր ընդհանուր այս սարկած Երջանավարտներին:

Հրավիրված մոտ երեք ասանյակ ման երիտասարդներին շնորհակալութեամբ ու ողջութեամբ խոսք ասաց գրասենյակի ղեկավար **Հովիթ Կարապետյանը**, նշելով, որ սա նոր ավանդույթի սկիզբ է լինելու: Օրինելով ներկաներին, նրանց հոգեւոր խոսքով դիմեց նաեւ **Տ. Հակոբ Բախանյան**: Հիշելով հնագույն իմաստությունը, թէ դառն են ուսման արմատները, բայց ֆաղթ են նրա ղեկավարը, Տեր հայրը հորդորեց սրամարմին լինել կյանքում միշտ սովորելու, միշտ բաց լինելու նորի, գիտելիքի առաջ, որովհետեւ գիտելիքի հետ իմաստուն մարդու նաեւ հոգու լույսն է ավելանում:

Երջանավարտները, Երեւանի ղեկավար, մասնագիտական համալսարանների, արվեստի բուհերի տեղի մասնաճյուղերի եւ այլ ուսումնական հաստատությունների ներկա Երջանավարտները շնորհակալութեամբ հետնադարձեցին իրենց մտածելու մեթոդական արժեքները: Տրամադրանք միջոցառումն ավարտվեց խմբակային լուսանկարով, շնորհակալութեամբ ու գեղեցիկ տրոփ հյուրասիրությամբ:

«Ռուսաստանի հայկական սփյուռքի ներկա վիճակը եւ զարգացման հեռանկարները». Մոսկվայում կշռվեց Ռուսաստանի հայերի միության 20-ամյակը

ԳՈՂՏՐ ԲՈՏՈՅԱԼ

Մոսկվայում «Ազգ»-ի հասուկ քրթակից

Հունիսի 21-ին Մոսկվայի «Պրեզիդենտ Գոթել»-ում անցկացվեց «Ռուսաստանի հայկական սփյուռքի ներկա վիճակը եւ զարգացման հեռանկարները» խորագրով գիտաժողով, որը նշանակալից Ռուսաստանի հայերի միության 20-ամյակին նվիրված միջոցառումների մեկնարկը:

Գիտաժողովին մասնակցել են ՌԴ իշխանությունների, գիտական եւ փորձագիտական շրջանակների անվանի ներկայացուցիչներ, ֆաղաբաններ, Ռուսաստանի հայկական համայնքների ղեկավարներ եւ ներկայացուցիչներ, լրագրողներ եւ անուուս՝ Միության հիմնադիր նախագահ **Արա Աբրահամյանը**:

Միջոցառմանը ներկա էր եւ ելույթ ունեցավ նաեւ ՌԴ-ում ՀՀ դեսպան **Վարդան Տողանյանը**: Միջոցառման ժամանակներում ֆնմարկվել են Ռուսաստանի հայ համայնքի կազմավորման դասնության, ընթացիկ իրավիճակի եւ հեռավոր զարգացման ուղղությունների տեսլականներին վերաբերող հարցեր: Գիտաժողովում ելույթ ունեցողների կողմից ամրագրվել է, որ Ռուսաստանի հայերի միության գործունեությունը հիմնարկված առաջին իսկ օրերից նպատակաուղղ-

ված է եղել Ռուսաստանում բնակվող մոտ 3 միլիոն հայերի համախմբմանը, սարածաբանական ազգամիջյան հարաբերությունների ներդրման զարգացմանը, փոխադարձ հարգանքի, բարիդրացիության եւ հանդուրժողականության սկզբունքների խթանմանը, խաղաղության հաստատմանը ու բարեկամության ամրադրմանը: Արդյունքում՝ այսօր ՌԴ-ում հիմնականում ստեղծված են դասնական հայկական համայնքային եւ

հոգեւոր կյանքի զարգացման համար. կառուցվում են նոր մշակութային կենտրոններ, բացվում են Հայ Առաքելական եկեղեցու սաճարներ, բազմազգ Ռուսաստանի մյուս ժողովուրդների ներկայացուցիչների հետ համատեղ լայնորեն նշվում են հայկական ավանդական տոները: Միությունը նպատակ ունի Ռուսաստանում մշակութային, կրթական եւ հասարակական կյանքի բազմակողմանիության դաշտի ստեղծմանը, հետադարձադարձում նուստրություն է դարձնում երիտասարդ սերնդի հայրենասիրական ոգով դաստիարակությանը, նրանց մոտ բարոյական ուղեւորների ձեւավորմանը, հայրենակիցների հետ կապերի ամրադրմանը:

Գիտաժողովի մասնակիցներին հեռուստակառքի միջոցով ողջունել է Սփյուռքի գործերով գլխավոր հանձնակատար **Զարեհ Սինանյանը**:

Ջերմորեն ողջունելով միջոցառման կազմակերպիչ ՌԴՄ նախագահ Արա Աբրահամյանին եւ մյուս մասնակիցներին՝ Զ. Սինանյանն ընդգծել է նման գիտաժողովի անցկացման կարեւորությունը, ա-

վելացնելով, որ ֆնմարկվող հարցերի ժողովարկը մեծապես հետաքրքիր է նաեւ Սփյուռքի գործերով գլխավոր հանձնակատարի նորաստեղծ ինստիտուտին: «Ռուսաստանը հանդիսանում է Հայաստանի ռազմավարական դաճակալիցը: Ռուսաստանի հայ համայնքը մշակութային ուսուցողական կենտրոնում կլինի եւ նրա հետ համագործակցությունը ուժեղ է լինելու», - ասել է Զարեհ Սինանյանը եւ հավելել. «Իմ առաջին այցը կլինի Ռուսաստանի դաճակալություն»

Գլենդելում ադրելը թանկ ու շեղ հաճույք է դարձել

⇒ 1 Գլենդելի բնակչության գերակշիռ հասկածը՝ 70 տոկոսը, ադրել է վարձու բնակարաններում: Համաձայն վերջին մարդահամարի՝ բնակչության 50 տոկոսից ավելին հայեր են: Հայաստանից եւ աշխարհի տարբեր անկյուններից ԱՄՆ արագադրող հայ ընտանիքները եւս հայնվել են անելանելի իրավիճակում: Մեկ սենյականոց բնակարանների գները 1200-1500 դոլար են, 2 սենյականոց բնակարաններինը՝ 1800 - 2500 դոլար, այն դեղինում, երբ դրանցից շատերի կենցաղային դասնանները հեռու են բավարար լինելուց: Առանց կենտրոնացված ջեռուցման, փոքր ու նեղիկ ննջարաններով, հնամաշ հասակով այդ տները եւս առաջարկվում են նույն աղետալ գներով: Լոս Անջելեսի շատ համայնքներում (Սանտա Մոնիկա, Հոլիվուդ) գործում է վարձավճարների հսկողության (rent control) օրենք, որ արգելում է սանտերին կամայականորեն բարձրացնել գները: Գլենդելում եւս նմանօրինակ օրենք կիրառելու դաճակալը բնակիչների ստորագրահավաքները, հեռուստատեսային ելույթներն ու անգամ ցույցերն առայժմ անարդյունավետ են: Գլենդելի ֆաղաբանության ֆաղաբային խորհրդի անդամ, AABC եւ Hay Vision հեռուստաընկերությունների սնորհ Վրեժ Աղաջանյանին, այնուամենայնիվ, վերջերս հաջողվեց խնդիրը շարժել մեռյալ կեցից, եւ ֆաղաբային խորհուրդը նրա առաջարկով ընդունեց տնտեսների ախորժակը զսպելու համեմատաբար մեղմ տարբերակ: Ըստ ընդունված նոր կարգի՝ սանտերին արգելվում է 7%-ից ավելի բարձրացնել վարձավճարները մեկ տարվա ընթացքում: Սակայն նույնիսկ այս բանաձեւի կիրառության դեղինում արդեն իսկ խիստ բարձր վարձավճարների 7%-ով թանկացումը հսկայական գումար է կազմելու եւ կրկին անելանելի վիճակի մեջ է դնելու վարձակալներին:

Իրից, էլ գոյություն չունի: Մարդիկ ադրել են հարկադիր հանրակացարանային դասնաններում: Ոմանք էլ դարգադես տեղափոխվում են այլ ֆաղաբներ ու նահանգներ, ուր վարձավճարներն ավելի մեղմ են ու սեփական բնակարան գնելու հավանականությունն ավելի իրական է: Հեռացողները սովորաբար հաստատվում են մեծակա Արիզոնայում, Նեւադայում, Օրեգոնում, Տեխասում:

Գլենդելի ֆաղաբանության ֆաղաբային խորհրդի անդամ **Վրեժ Աղաջանյանը**, այնուամենայնիվ, լավատես է եւ մասնաճանաչում է փոփոխություններ, որ նշանակում են ֆաղաբանության առաջիկա ծրագրերում:

Անցած ժամանակահատվածում, որ ֆաղաբանությանը տարեկան բյուջեում մասնակցի բնակարանների շինարարության ու դրա հետ կապված այլ խնդիրների լուծման նպատակով 25 մլն դոլարի հատկացումներ է նախատեսել: Դոլարային այդ հոսքը լինելու է տեղական ա-

նետրային հարկերի բարձրացման հաճույքին: Իսկ մինչ այդ, մարդահամարի բյուրոն արդեն երկրորդ տարին Կալիֆոռնիայում բացասական միգրացիա է արձանագրում: Անցած տարի բնակչության թիվը նվազել է 160 000-ով, եւ նահանգից 38 000 մարդ ավելի է հեռացել, քան նախորդ տարի: Մասնագետները կանխատեսում են, որ հաջորդ տասնամյակում բնակչության թիվը ավելի է նվազելու:

Գլենդելից հեռացողների մեջ հայերը մեծամասնություն են կազմում, քանի որ դասնական ու ոչ դասնական սլավոններով՝ նրանք ֆաղաբի բնակչության կեսից ավելին կազմող թիվ են ներկայացնում:

«Մարդիկ երկար տարիներ ադրել են Գլենդելում: Շատերն արդեն գերադասում են ձեւավորել, տնտեսապես անհանգիստ, թոռներ: Երբ այլեւս անհնար է լինում ադրել Գլենդելում բարձր գների դասնանում, զավակները հեռանում են այլ ֆաղաբներ, եւ տնտեսապես կայուն ներկայությունից, թողնելով «ստիպի, որդին»՝ ծնողների, ծնողները՝ որդու», - գների բացասական ներգործության այլ հետեւանք է նշում Վրեժ Աղաջանյանը:

Սա յուրատեսակ ներհին արագադրող արտադրություն է արդեն իսկ արագադրած հայ ընտանիքների համար:

Եվ եթե խոստացվող փոփոխություններն իրականություն չդառնան, Գլենդելը՝ հայ սփյուռքի ներկայիս մայրաքաղաքը, հայաթափման վտանգից չի կարողանա խուսափել:

Խմբ. կողմից. - Ծանոթանալով «Ազգ»-ի հին աշխատակցուհու այս նյութին, մի ուրիշ աշխատակցից փորձեց տրամել. «Ահա թե ինչու Զարեհ Սինանյանը շատեղ իրեն զգել Հայաստան»:

ԵՐՎԱՆԻ ԱԶՍՅԱԼ

Պետություն, ԱՄՆ

Անցյալ շաբաթ Վաշինգտոնում հերթական անգամ ԵԱԳԿ-ի Երջանակներում հանդիպեցին Հայաստանի և Արբեջանի արտոնարտարարները: Նման հանդիպումները դարձել են սովորական: Դրանց ընթացքում դիվանագետները ժամանակ են վասակում, մինչև հականարտարարները ձևակասային գծում թեժամանակ:

Պատմությունը ցույց է սվել, որ նման հանդիպումները անարդյունավետ են, հասկալի են տրեղի են ունենում աշխարհի խոշորագույն մայրաքաղաքներից մեկում, որովհետև դրանցում ժողովուրդը է այդ մայրաքաղաքների միջև եղած սարձայնությունների, եւ ոչ թե կոնկրետ լուծում տալու հարցի վրա: Կոնկրետ այս դեպքում Մոսկվայի Կառավարության չէր բխում, որ որեւէ առաջընթաց արձանագրվեր Վաշինգտոնում: Նույնը տիկի սավեր Վաշինգտոնի Եր-

մանամերձ սարձներ: Մյուս կողմից, Թուրքիան, անկախ ներկայիս Վաշինգտոնի հետ ունեցած իր սարձայնություններից, դեռեւս ՆԱՏՕ-ի անդամ է, եւ գործում է համադասախան իր այդ կարգավիճակի:

Ամերիկա-թուրքական հարաբերությունները անցյալում էլ են եղել փոթորկալից, եւ Անկարան յուրացրել է դեմք եղած հավասարակշռությունը տալու համար: Մեր օրերում, երբ գիտակից վերլուծաբանները Երջանակները դեռեւս են Թուրքիային ռուսական S-400 հրթիռներ ձեռք բերելու առթիվ Վաշինգտոնյան վերջնագրերին, նախագահ Էրդողանը արդեն իսկ ունի իր այլընտրանքային երկրորդ ծրագիրը (Plan B), որդեսգի կասեցնի վստահը:

Այն օրվանից, երբ Արեւմուտքը մտակեց եւ իրականացրեց «Արաբական գարուն» ծրագիրը, Թուրքիան, Իսրայելից հետո երկրորդ ամենամեծ օգտվողը: Իր ուժերը կենտրոնացնելով Նախիջեւանում, Էրդողանն այժմ հույսը դնում է Մ. Նահանգ-

Հիւսիս, որ դասնականորեն, սարձաբաշխում Օսմանյան կայսրության դեմ դայբարող հիմնական երկու ուժերը եղել են Ռուսական եւ Պարսկական կայսրությունները:

Տարձաբաշխումային եւ միջազգային այս զարգացումների թոհուրոհում, լուրեր են դսսվում, որ Երեւանի եւ Արցախի միջև ծայր առած սարձայնությունները խորանում են: Որոշ աղբյուրների համաձայն Ազգային անվտանգության խորհրդի ֆարսուղար Վիտալի Բալասանյանի եւ Արցախի նախագահի խորհրդակցական Արթուր Աղաբեկյանի հրձարականները տալու համար վաճառված են եղել Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի կողմից: Հաշվի առնելով վերահաս վստահը դեմք է մտել, որ բոլորովին ժամանակը չէ ադակայնացնելու իրավիճակը Արցախում:

Վաշինգտոնը երբեք էլ չի թաքցրել կեղծ էթնիկական խմբավորումների միջև Իրանին բաժանելու իր ծրագրերը: Դա անուշուշ կնդասի Արբեջանին եւ իր-

ԳԵՎՈՐԳ ԳՅՈՒԼՈՒՄՅԱՆ

Ստամբուլի քաղաքապետը ձեռքի գրկելու, հայրենակիցներ

Օրեր Եւրոմակ հայ հասարակությունը չի դարձրում հրձվել Ստամբուլի նոր ֆադաբաղետ Երեւն Իմամօղլուի հայտարարությամբ: «Այս ֆադաբաղետ ազգային փոխանակություններ չկան: Այս ֆադաբաղետ մեմբ գրկելու եմբ բոլորին՝ հոյներին, հայերին, հրեաներին, ասորիներին»:

1908թ. Օսմանյան կայսրությունում տեղի ունեցած հեղաբաշխում արդյունքում իշխանության եկած երիթթուրերն ամենուր հայտարարում էին, որ «դեմոկրատիկ սկզբունքներով» են եկել իշխանության, եւ, որ այդուհետ հայերը ոչ մի խնդիր չեն ունենալու: Բայց ի հեձնուկ այդ խոստումների հետց հաջորդ սարուն՝ 1909թ. արդիլին, երկրի սարբեր հասկաններում ու հասկադետ Աղանայում անասելի ջարդերի եմբարկվեցին հայերը, ջարդեր, որոնք գազաթնակեցին հասան 1915թ. ու եզրավակվեցին 1923թ.: հայերի ցեղասոդանությամբ ու հայրենագրկությամբ:

Դա հայ ժողովրդի կարձ հիշողության, դյուրահավասության ու անհեռաստուության հետեւանն էր: Մեր ազգը հավասացել էր մի ժողովրդի, որը դեռ մեկ սարի առաջ «Թուրքիան թուրքերին» բղավելով՝ ֆարեով ջախջախում էր հայ մանկանց գրկները, բռնաբարում կանանց ու աղջիկներին: Հավասացել էր մի ժողովրդի, որի դետական կարեւոր ծրագրի՝ «Մեծ Իսլանսանի» իրագործան ձանադարիին Հայաստանը տեղ էր համարվում, խանգարող օղակ:

Եւ այսօր, կարծես՝ մոռանալով ուլբեր են թուրքերը, ողջ հայությունն սկսել է հրձվել Ստամբուլի նոր ֆադաբաղետի մի լրարիկ նախադասությամբ, որեղ նա ասում է, թե գրկելու է հայերին: Միայն այդանը բավարար եղավ, որ ոմանք սկսեւ նոր կարծիք ձեւավորել թուրքերի մասին: Ոմանք էլ՝ նկատի ունենալով արդեն վաղուց թուրքերի մոտ Երջանառող «Ուլ իրում է Ստամբուլին, իրում է եւ Թուրքիային» միտքը, վստահ են, որ ընդդիմադիր Իմամօղլուն արդեն իրել է Թուրքիային, եւ այնտեղ հայերի համար ամեն բան լավ է լինելու: Սա նայիվ մոտեցում է: Թուրքերը չեն փոխվում, դրա վկաներն են թե՛ երիթասարդ թուրքերի հեղաբաշխումը, թե՛ մեր Մայիսյան հերոսամարտերը, թե՛ Սումգայիթը, թե՛ հայ սոդա Գուրգեն Մարգարյանի կացնահարությունը, թե՛ Հրանդ Դիմիի սոդանությունը, թե՛ հայ-արբեջանական դասերագմական գործողությունների ժամանակ վերջիններիս կողմից վիրավոր զինվորների ու անդաբաբան Երեւնի հանդեղ իրագործածը:

Թող ուլ ինչ ուզում է մտածի Իմամօղլուի մասին, եւ գտնում են, որ նա ավելի լավը չի լինելու, ֆան Բիմալի Յըլըրըմն է եղել: Ավելին՝ վստահ են, որ հնարավորության դեմքում նա ավելի բիթ է դրեւորելու իրեն, ֆան Յըլըրըմը, իսկ այդ հնարավորությունը, վստահ եղեք, Էրդողանը կսանան: Որքան էլ որ նրանք գտնվում են ֆադաբաղետ սարբեր ձամբարներում, միեւնույն է, երբ խոսքը ձամբարի մասին է, բոլոր թուրքերը մեկ ձակաս են կազում՝ ձգեղով հնարավորինս արագ, հնարավորինս Եւս հայ սոդանել:

Հնուց եկած խոսք է՝ թուրքը եղք բարեկան է, երբ հնարավորություն չունի եղք սոդանելու: Սա հին իմաստություն է, եւ դեմք չէ մտածել, թե մի օր թուրքը կգրկի մեզ: Իմամօղլուն՝ նմանադետ:

Հ.Գ. Տեղին կլինի մեղքերել «Ձորի Միր» ֆիլմի հայտնի հասկանը, որեղ ֆիլմայիններին լեռներից իջնելու կոչ անող Գլակն ասում է, թե՛ «անոնք իշխանության գրկն են անցել՝ դեմոկրատիկ սկզբունքներով», որին ի դասախան Զեղի Մանուկը դասախանում է. «Զու խելին ո՛ր է, Գլակ, սոլթանի անուն փոխվեց, հո օսմանցու տղան չփոխվեց»:

Խաղաղության ձգտումով, բայց դասերագմի մտահոգությամբ

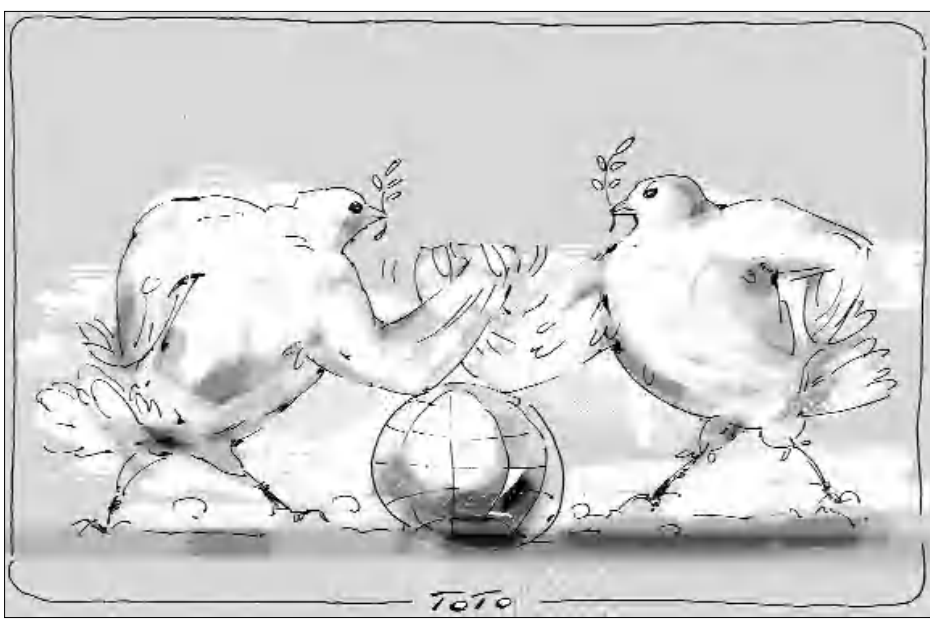
հերի մասին, եթե հանդիպումը կայանար Մոսկվայում:

Կողմերը դեռ իրարից բավական հեռու են որեւէ համաձայնության հասնելու համար, մինչև ամոթը կուսակվում են՝ սոդանալով խաղաղությանը: Ռազմավարական մեկնաբան Հայկ Նահադետյանը հայկական մամուլում վերջերս արձագանքելով սարձաբաշխումն իրող իրարությանը գում էր, որ Արբեջանը դանդաղորեն, բայց հետեւողականորեն սեղմում է Երջանակը Արցախի Երջ, նկատի ունենալով Նախիջեւանում ընթացող թուրք-արբեջանական գորավարությունները: «Նման ուժգնությամբ գորավարություններ նկատելի էին նաեւ 2016-ի փետրվար-մարտ ամիսներին, արդիյան գործողությունների նախօրյակին», գում է նա:

Արբեջանը նախատես հայտարարել էր, որ թուրքական զորերի հետ յոթ միասնական վարություններ են կատարելու, բայց այդ թիվը հասավ 13-ի՝ սրելով կացությունը: Իր հերթին, Հայաստանը նույնպես մեծացրեց իր ռազմական դասրասվածությունը, որդեսգի չկրկնվի 2016-ի արդիյան հանկարծակի հարձակումը: Առավել մտահոգիչ են Նախիջեւանում թուրքական զորերի կուսակումները: Մինչ Թուրքիան սիրահետում է Թեհրանին եւ Մոսկվային՝ Սիրիայի հարցի վերաբերյալ, նա նաեւ այլընտրանքային մոդասակներ է հետադնում Կովկասում: Այդ մոդասակներից առաջինը եւ անմիջականը ազերի բանակի բարոյականը բարձրացնել է, ավելի հեռանկարայինը՝ դեմքի արեւելք ընդարձակումը իր ազդեցության: Դրա խոսում վկայությունն են Նախիջեւանում Թուրքիայի ռազմական ուժերի կուսակումները, որը զուգահեռ ընթանում է Ամերիկայի ռազմական կուսակումներին՝ Պարսից ծոցում: Մեմբ դեռ որեւէ դասձանաբանված բացասություն չունենք այդ միաձանանկայ կուսակումների վերաբերյալ, ինչը թույլ է սալիս մտածելու, որ Մ. Նահանգները որոշ մարավարական առաջադաններ դեռեւս վստահում է Թուրքիային:

Թուրքիայի դեմքի արեւելք ընդարձակվելու ձգտումը ունի դասմական դրդադասձաններ: Թուրքիան չի հրձարվել Կենտրոնական Ասիայի թյուրքական դետություններին իր ազդեցության սակ տալու օսմանյան երագանքներից:

1921 թվի Կարսի դայմանագրի բանակցությունների ընթացքում Թուրքիան կարողացել էր 15 մղոն երկարությամբ միջանցք բաց անել դեմքի Արբեջան, որդեսգի դրանով հասնի նաեւ այլ սահ-

ների ազգային անվտանգության խորհրդասու Ջոն Բոլթոնի եւ դետֆարսուղար Մայք Պոմոդեոյի ռազմաբանիչ հայտարարությունների վրա, որոնք մոդասակ են հետադնում դասերագմ սանձազերել Իրանի դեմ:

Իրաում իրականացված «Արաբական գարունից» հետո Թուրքիան հնարավորություն ստացավ իր ուժերը տեղակայելու այդ երկում, տեղի թուրքներն փոխանակությունները իր դաստանելու ֆոդի սակ, բայց իրականում սահմանափակելու համար Իրաում Զրդական բանվորական կուսակցության (PKK) գործողությունները: Բարեկանական հարաբերություններ տալու արեւելք ֆրական Երջանային կառավարության հետ, Թուրքիայի կառավարությունը հետեւում է, որ անկախ Զուրդիսան դետությունը չկայանա, եւ չհրահիր Մեծավոր Արեւելքի բոլոր ֆրերի ձգտումների իրականացումը: Նաեւ այդ «գարուն» հետեւանում, Թուրքիան կարողացավ իր զորերը մսցնել Սիրիա, որեղ համառորեն ձգտում է իր ձեռքերում տալու որոշ սարձներ: Եւ վերջադետ, դարձյալ այդ «գարուն» հետեւանում, որն անցավ նաեւ Լիբիայով, Թուրքիան առիթն օգտագործեց համառորակցելու տեղի իսլամիսական դետության զորերի հետ: Չմոռանանք, որ Սիրիայից եւ Իրաից բացի, Լիբիան էլ մի ժամանակ գտնվում էր Օսմանյան կայսրության սահմաններում:

Ի տես այս բոլոր զարգացումների, միամտություն կլինեւ մտածել, որ Թուրքիան անմեղ, անկողմնակալ մի դիտող է դարձադետ Թեհրանի սահմանների մոտ:

կանություն կդարձնի նրա առաջնորդներից Արուֆագ Էլչիբեյի երագանքը: Թուրքիան էլ, իր հերթին, կօգտվի որդես եւ ՆԱՏՕ-ի գործընկեր, եւ որդես «օրինական» ժառանգորդը Օսմանյան կայսրության:

Կովկասյան սարձաբաշխումի այս բարդությունները մեծացնում են տեղում դասերագմի հնարավորությունները եւ սոդանում դառնալ առավել վստահավոր, գրբալ խնդիր, Եւս ավելի լուրջ, ֆան Հայաստան-Արբեջանի հակամարտությունը:

Աշխարհը ուժի-ուժով եւ ընթնողությամբ հետեւում է այս դայթուցիկ կացությանը: Որեւէ փոքր միջադետ կամ մեծ դասահար կարող է առաջնորդել դասերագմական ավելի լայնամասսաք իրարության:

Իրաում եւ Սիրիայում տեղի ունեցած դասերագմները ցույց սվեցին, որ դասերագմներ հրահելու Եւս Երջանակ գործողություններ կան: Կասկած չկա, որ Պարսից ծոցում նալթասար նալի միջադետը այդ բնույթի էր:

Կիորսից, Իրաից եւ Սիրիայից նախկին Օսմանյան սարձներ ձեռք բերելուց հետո, Անկարան այժմ ադետ է կանխատեսում Իրանում եւ դասրասվում է այնտեղի էլ իր բաժին կարկանդակը ստանալ:

Թուրքերի ծրագրերն ու գործողությունները բացահայտ են: Մնում է իմանալ դիրքորոշումները Ռուսաստանի եւ Չինաստանի, որոնք կարող են դասրակող կողմը լինել, եթե դասերագմի մեքեման Եւսձվի դեմքի Կովկաս:

Ծարգել. ՏՎՈՐԵ ԾՈՒԼԿՅԱՆԸ (The Arm. Mirror-Spectator)

ՀԱԿՈՒ ՉԱԲՅԱԼ

Թուրքական

Վերջին երեք ամիսներին թուրք հասարակության ողջ ուժադրությունը, որդես օրակարգի առաջնահերթ խնդիր, սեւեռված էր Ասամբուլի ֆաղաֆաղների ընտրությունների վրա: Թեև մարտի 31-ին, Թուրքիայում անցկացված ընտրական իմաստակարարական մարմինների ընտրությունների օրացանկում ստանդարտները ֆաղաֆաղ էին ընտրել Զեմալ Զըլլաբարովի ժողովրդահանրապետական եւ սիկ. Մերալ Աֆեւների «Լավ» կուսակցությունների դաշինքի թեկնածու Էֆրեմ Իմամօղլուին, սակայն նախագահ Ռեջեփ Թայյիփ Էրդողանը, չհամակերպվելով «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության թեկնածու Բինալի Յըլլըրըմի դաշնության հետ, առարկեց:

Տեղի տալով Էրդողանի առարկությանը, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը նախ վերահաստատեց վեցները, որի արդյունքում Իմամօղլուի եւ Յըլլըրըմի ստացած ձայների տարբերությունը 27 հազարից կրճատվեց 13 հազարի, ապա մայիսի 6-ին անվավեր ճանաչեց ընտրության արդյունքները: Կրկնակի ընտրությունները նշանակվեցին հունիսի 23-ին: Հանձնաժողովի այս անհիմն որոշումը բուռն հակազդեցություն առաջ բերեց ոչ միայն Ասամբուլում, այլև ամբողջ երկրում, որի թիրախը դարձավ Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» ու «Դեպք Բահչեյի» Ազգայնական շարժում կուսակցությունների դաշինքը, Էրդողանն առավել է:

Այս ամենը մեծապես նդասեց Իմամօղլուի ժողովրդականության աճին, աննախադեպ բարձրացավ նաեւ նրա վարկանիշը ինչպես Ասամբուլում, այնպես էլ ողջ Թուրքիայում: Երկրի բովանդակ հասարակայնությունը, առաջադեմ մտավորականությունը, հասարակական կազմակերպությունները, ֆաղաֆաղ ոչ խորհրդարանական գրեթե բոլոր կուսակցությունները սկսեցին աջակցել Իմամօղլուին: Նրան աջակցեց նաեւ ֆրանսէ «Ժողովուրդների դեմոկրատական» կուսակցությունը, որը կրկնակի ընտրություններում զգալի կամայորոշեց վերջինի հաղթանակը, այն առումով, որ 16 միլիոնանոց Ասամբուլի բնակչության 2 միլիոնը ֆուր էն, այսինքն ավելի շատ, քան «Հյուսիսային Զուրդիսանի» մայրաքաղաք հորջուրջվող Դիարբեհրում:

Թեւեւ այդ էր դաժանոր, որ Էրդողանի կարգադրությամբ 8 արվա ընդմիջումից հետո PPK-ի առաջնորդ Աբդուլլա Օջալանի կալանավայր Իմրալի կղզի գործողվեցին վերջինի փաստաբանները, նաեւ մի թուրք գիտնական: Այդ թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը եթեր սրամարդեց Օջալանի հետախուզման մեջ զսնվող եղբորը՝ Օսմանին, որ իրենց ձայնը ընտրություններում Էրդողանի թեկնածու Յըլլըրըմին տալու կոչով դիմի Ասամբուլի ֆրոտին: Փաստաբաններն էլ Օջալանի նամակը բերեցին, որտեղ նա ֆուր բնակչությունից դաժանեցում էր տեղի չհալ «Ժողովուրդների դեմոկրատական» կուսակցության Իմամօղլուին աջակցելու կոչերին:

Ասամբուլն ունի 10.5 մլն ընտրող: Մարտի 31-ին 1.7 մլն ընտրող չէր մասնակցել ընտրություններին: Էրդողանը հունիսի 23-ի ընտրություններին, բացի ֆրոտից, չմասնակցած ընտրողներին եւ ներգրավելու հաւակարկներ էր անում: Զարգացած ընթացում, սակայն, Էրդողանը զգաց, որ հաւակարկները չեն արդարանում, անձամբ իջավ աստարեգ: Հանրահավակներն արդեն ինքն էր վարում, ընդ որում՝ առանց Յըլլըրըմի: Մինչդեռ ինքը երկրի նախագահն էր,

անկողնակալ լինելու սահմանադրական երդում էր սվել:

Այս հանգամանքը տարակուսանք առաջացրեց ընտրողների մոտ: Նրանք սկսեցին մտածել, որ Յըլլըրըմին ընտրելու դեմքում Ասամբուլը ղեկավարելու է ոչ թե ընտրված ֆաղաֆաղեք, այլ Էրդողանը, այն էլ Անկարայից: Ընտրողների տարակուսանքը վերաճեց զայրույթի, երբ նախագահ Էրդողանը սկսեց անձնական վիրավորանքներ հասցնել արդեն իսկ ընտրված, բայց Էրդողանի կամակորոպամբ ֆաղաֆաղեքի մանդատից զրկված Իմամօղլուին: Նա ծննդով Տրապիզոնից է: Էրդողանը, օգտագործելով այս հանգամանքը, Իմամօղլուին դարձրեց բյուզանդացի, աղա ղոնսացի, այսինքն հույն, հայտարարեց, որ ընտրվելու դեմքում նա Ասամբուլը դարձնելու է Կոստանդնուպոլիս: Ավելին, նա Իմամօղլուին անուղղակի մեղադրեց վեցները գողանալու մեջ, աղա հունիսի 21-ի հանրահավակին ի լուր աւխարհի հայտարարեց. «Հունիսի 23-ին Բինալի

ին, երբ երկրում անցկացվեցին նախագահական ընտրությունները նոր համակարգին համադաստիսան, Ասամբուլի բնակչությունը նախադաստիսությունը սվեց ոչ թե Էրդողանին, այլ նրա մրցակցին, որը նույնպես ներկայացնում էր ժողովրդահանրապետական կուսակցությանը: Սակայն դա չէր խանգարել Էրդողանին, որ նախագահ ընտրվի, հետեւաբար նա այս դաժնությունն այդքան հիվանդագին չընդունեց:

Ասամբուլի ֆաղաֆաղեքի դարազան բոլորովին այլ է: Ինչո՞ւ: Մինչ հարցին դաստիսանելն ասեմք, որ հունիսի 23-ի ընտրություններին մասնակցել է 8 մլն. 925 հազար ընտրող: Մասնակիցների 4 մլն. 741 հազարը փեարկել է Իմամօղլուի օգտին, իսկ 3 մլն. 935 հազարը՝ Յըլլըրըմի: Նրանք համադաստիսանաբար ստացել են ընդհանուր ձայների 54.2 եւ 44.9 տոկոսը: Մարտի 31-ին այս ցուցանիշները 48.7 եւ 48.6 էին եւ մրցակիցների միջեւ ձայների տարբերությունն ընդամենը 13 հազար էր: Հունի-

ությունը, հայտարարելով, թե սեղեմներին հսակեցնելու են իրենց կուսակցությանների կազմավորման աւխասանները:

Կնեանակի երկրում սկսել են երեւալ Էրդողանի դիրքերը, առավել եւս նրա միահեծան իւխանությունը: Եթե անգամ նրան հաջողվի մնալ իւխանության ղեկին մինչեւ նախագահական հաջորդ ընտրությունները, որոնք նախատեսվում են 2023-ին, որեւէ հիմք չկա եւթադրելու, որ նա առաջվա դեպ կհաղթի: Ի վերջո Դավութօղլուն, Գյուլն ու Բաբաջանը խլելու են Էրդողանի իսլամանեք ընտրազանգվածի ձայները:

Նախանձելի չէ նաեւ Ասամբուլի նորընտիր ֆաղաֆաղեքի վիճակը, որովհետեւ նա ծանր ժառանգություն է ստացել նախորդից, որը ներկայացնում էր «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությանը: Այս կուսակցությունը Թուրքիայում միանձնյա իւխանության եկավ 2002 թ.: Այդ օրվանից, այսինքն 17 արի միաժամանակ կառավարել է Ասամբուլը: Եթե

Արեւմտյան մամուլը Էմամօղլուի հաղթանակը վերագրում է Էրդողանի խայտառակ դաժնությանը

Յըլլըրըմը մրցակցելու է ոչ թե Իմամօղլուի, այլ Աբդուլ Ֆաթթահ ալ-Սիսիի հետ»:

Այս հայտարարությունը, թեւեւ, սանձարձակության զագաթնակեցն էր: Որքան էլ «Մուսուլման եղբայրներին» համակրելու դաժնաբուր Էրդողանը 2013-ից ի վեր թեմանամար, չնոռանալ, որ ալ-Սիսին անկախ դեպության՝ Եգիպտոսի նախագահն է, հետեւաբար ինքը, որդես Թուրքիայի նախագահ, իրավումք չունի մեկ այլ դեպության նախագահի անունը, այն էլ բացասական իմաստով, Եհարկելու որեւէ իրավումք:

Հարկ է, սակայն, նեւել, որ Էրդողանի Իմամօղլույն հասցրած մեղադրանքները, վիրավորանքներն ու զրդարտությունները, ինչպես նաեւ նախագահ ալ-Սիսիի անվան Եհարկումը հանգեցին հակադարձ արդյունքի: Հունիսի 23-ի ընտրություններում ժողովրդահանրապետական կուսակցության թեկնածու Էֆրեմ Իմամօղլուն ավելի քան համոզիչ հաղթանակ տարավ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության թեկնածու Բինալի Յըլլըրըմի նկատմամբ: Նրա այս հաղթանակը Ասամբուլում, Թուրքիայում եւ Արեւմուտքում ընկալվեց որդես Էրդողանի դաժնությունը:

Ի դեպ, սա Էրդողանի առաջին դաժնությունը չէր, բայց որ ամենանեւանակալիցն էր, կասկածից վեր է: Ի դեպ, Թուրքիան խորհրդարանականից նախագահական համակարգի էր անցել 2017 թ. ապրիլի 16-ին: 2018 թ. հունիսի 24-

հաւակի առնեմք, որ մինչ այդ 8 արի էլ Ասամբուլի ֆաղաֆաղեքի դաժնոքը վարել էր Էրդողանը, աղա ֆաղաֆի կառավարման ցուցանիշը կդառնա 25 արի:

Զառուրդ դար կառավարելուց հետո Ասամբուլը կորցնելը, ինչ խոսք, ցավալի է Էրդողանի եւ նրա կուսակցության համար: Մանավադ որ Ասամբուլը, որդես մեակույթի, առեւտրի, զբոսաւերջության եւ ֆինանսական կենտրոն, ուղղորդում է Թուրքիայի տնտեսությունը, ինչն իր հերթին անդրադառնում է երկրի ներաւղաֆական զարգացումների վրա: Բացի դրանից, Ասամբուլը խիտ եկամտաբեր ֆաղաֆ է, ունի սեփականաւորեւելու բազմաթիվ հողատարածքներ եւ այգիներ, որոնց զգալի մասը դարգեւատրման կարգով հասկացվել են Էրդողանի կուսակցությանը ֆինանսավորող գործարարներին, որ դրանց տեղը երկնաւերներ կամ նոր թաղամասեր կառուցեն:

Բավականին նեւոնչող է նաեւ ֆաղաֆաղեքարանի 4 մլրդ. դոլար կազմող բյուջեն, որից, ինչպես 18 օրվա դաժնոնավարման ընթացքում, նախքան ֆաղաֆաղեքի մանդատի առգրավումը, դարգել էր Իմամօղլուն, միլիոններ են հասկացրել իսլամական հիմնադրամներին, առանց մոռանալու Էրդողանի որդու՝ Բիլալի «նեւաձգության» հիմնադրամը: Զաղաֆաղեքարանում հաստիքով աւխասում է 80 հազար մարդ, 20 հազարը, սակայն, չի բարեհաճում նույնիսկ աւխասանի ներկայանալ, ստանալով ամեն ամիս նախատեսված աւխասավարձը: Կհաջողվի՞ Իմամօղլուին լուծել Ասամբուլի առջեւ ծառացած խնդիրները, դժվար է ասել, որովհետեւ 4 մլրդ. դոլար բյուջեի դիմաց ֆաղաֆաղեքարանն ունի 5.5 մլն.դոլարին համարժեք 268 մլրդ. լիւրա արտաքին դարտք, որի տոկոսները 436 մլն. լիւրայի են հասնում: Ինչ վերաբերում է ելումուտին, աղա անցյալ արի ֆաղաֆաղեքարանը ստացել է 18 մլրդ. լիւրայի եկամուտ, որի դիմաց ծախսել է 22 մլրդ.: Սակայն ինչ էլ որ լինի, Իմամօղլուի հաղթանակով Թուրքիայում ստանվեց Էրդողանի անաստան թվացող միջքը, որի մասին մասնաւորելը իրենց դարտքն են համարել արեւմտյան հեղինակավոր այնդիսի թերթեր եւ գործակալություններ, ինչպիսիք են ամերիկյան «Նյու Յորք Թայմսը», «Ուոլ Սթրիթ Ջորնալը», անգլիական «Ֆայնեյնց Թայմսը», «Գարդիանը», ֆրանսական «Մոնդը», «Ռոյթերը», BBC-ին եւ ուրիւքներ:

⇒1 Աժխաստեղերը փչեցին Այրումը վարելահողի չունի: Բնակիչները կողմի գյուղեր են գնում, այնտեղ ուրիշների հողատարածները մեկնում, երեկոյան վերադառնում Այրում՝ ձեռքներին այդ օրվա աժխասավարձը: Քանի որ Այրումը փառաբանված բնակավայր է, այստեղ բազմաբնակարան շենքեր են գերակշռում: Թեև անսուն բնակիչները փչեցին, սովետից մնացած կիսակառույցներ կան, որոնք այստեղ ու լուռ ցցված են մնացել հենց Այրում մտնելու ճանապարհին: Մինչդեռ հնարավոր էր հետեղական լինել, այդ կիսակառույցների շինարարությունը շարունակել ու անսուն բնակիչներին տեղավորել վերակառուցված շենքերում: դա նաեւ այրումցուն իր բնօրրանում դաշտերու ռազմավարական նշանակության ծրագիր կլինի: Բայց ինչդեռ հեռավոր ուղի է բնակավայրում, Այրումում էլ կարիքների գնահատման, ձեռքի սակ եղած միջոցների օգտագործելու հետ ոչ ոք գլուխ չունի. արագաճ աժխասանքը կա ու կա, ղեկավարող միջոցների ցուցակն օր-օրի ծանրանում է: Իրենց բախտի հետեղից շատերը երեւան ու Ռուսաստան են գնում:

Աղխասության դեմք. Այրում

Երբ ասում ենք մարզային բնակավայր, հասկանում ենք սեփական տուն, սնամեղ աղբի, հանդ ու դաշտեր, որտեղ կարելի է հոս ու նախիր արածեցնել, անսառ ու ձորեր, որտեղից կարելի է սունկ, կաղին, մասուր, ավելուկ, բնության բարիքներ հավաքել: Այրումը մարզային բնակավայր է, սակայն այս ամենից զուրկ, որովհետեւ սովետական տարիներին արդյունաբերական ավանը մեր օրերում էլ հենց այդպես ավան էլ մնացել է, բայց առանց արդյունաբերության: Մարդիկ այստեղ իրենց գլուխը դրած են ինչդեռ կարողանում են, ինչքան որ հնարավոր է:

Երբ ասում ենք մարզային բնակավայր, հասկանում ենք սեփական տուն, սնամեղ աղբի, հանդ ու դաշտեր, որտեղ կարելի է հոս ու նախիր արածեցնել, անսառ ու ձորեր, որտեղից կարելի է սունկ, կաղին, մասուր, ավելուկ, բնության բարիքներ հավաքել: Այրումը մարզային բնակավայր է, սակայն այս ամենից զուրկ, որովհետեւ սովետական տարիներին արդյունաբերական ավանը մեր օրերում էլ հենց այդպես ավան էլ մնացել է, բայց առանց արդյունաբերության: Մարդիկ այստեղ իրենց գլուխը դրած են ինչդեռ կարողանում են, ինչքան որ հնարավոր է:

Սեր ազգային ողբերգությունն այն է, որ մինչեւ հիմա մարզերի ռեսուրսները գնահատված չեն: Մինչեւ հիմա ոչ մի մարզ իր անձնագիրը չունի, ոչ ոք խորհրդային ռուսական տարածքում չի կատարել մարզային, թե որ մարզը, որ գյուղը ինչ ներուժ ունի, ինչով կարող է զբաղվել, որ էլ իր գլուխը դրած, եւ արագաճի հեռանկարներ ստեղծի: Իսկ արագաճի հեռանկարը գյուղացուն իր գյուղում դառնել է, մեր ազգի ժողովրդագրական աղավաղված դասերը մի փչեցնելով: Կիրովներով անցնելով գյուղերով՝ մի մարդու չեք հանդիպի, որ բարեւ սաք, մի բան հարցնեք: Իսկ շուրջը... շուրջը դրախտ է՝ թափ անսառներ, դաշտ ու ձորեր, կաղիքներ երկինք, կասարն ամառի մեջ թաղած սարեր, ֆչչան գետեր ու առուներ, փթթուն բնություն, հասկաղես փառաբանակի համար երանավեց միջավայր:

Ամեն աշուն փոստակալ միջոցները մեր երկրում զբոսաբերության զարգացման, զբոսաբերության թվի աճի՝ աչք ու սկանզ շուրջ ցուցանիչներ են ներկայացնում այնքան համոզիչ, որ թվում է՝ իրենք էլ են իրենց ասածին հավասում: Իրականում Այրումը լինի, թե Եղեգիսը, Բերդավանը լինի, թե Մարցը, ակնիկ հանգստի սիրահարների համար բոլորն էլ ընտրազույն վայրեր են: Կտրուկ փոփոխական ռեյտինգ ունեցող մեր հայրենիքը, սակայն, առայժմ միայն օտարազգի տարեց զբոսաբերներին է հետաքրքրում: Երիտասարդներին Հայաստանը չի գրավում, որովհետեւ զբոսաբերային գործակալությունները միայն զբոսաբերներին հուշաբաններ են ներկայացնում օտարներին, իսկ այդ կողմերին արյան եռն զգացող, արեւակ ու Լուսին սիրող երիտասարդ զբոսաբերիկն չեն հետաքրքրում:

Ցավն այն է, որ անգամ մենք մեր հայրենիքի այս մասը չենք ճանաչում: Այս 29 հազար մե-ի միայն 1 սոկոսին ենք ծանոթ: Մեր հայրենիքի հոսային ու ներ-

իմք-նր մեկը մենք: Պահմանցի խաղալիս անգամ երեխաներն այստեղ չեն բախվում: Բոլորն արդեն են հանրակացարանում, ամեն մեկը՝ իր նեղ ու անհրապույր աժխարհում մխրձված: Հանրակացարանի հենց մուտքից արհեստական հոս է փչում: Մութ միջանցքի աջ ու ախակ կողմերում դռներն ամուր փակվում են: Դռներից այն կողմ՝ ամեն բացվող օրվա հետ կռիվ սկսող մարդիկ: Փողոցից նայելիս կթվա, թե շենքն ուր է փուլ կգա: Լվացքի դռներն արդեն հնամաշ սոխակներն են, 90-ականներին Սադախյանի օրվայից բերված հագուստ է կախված: Միջանցքի ծայրին մի դուռ բացվեց: Թախսին զննեց կազմվածքով տղամարդ է նստած: Անդամալույծ է: Մի ոտն ու մի ձեռքը չկան: Սեյակի դասերն այնքան խունացած են, որ դժվար է գուշակել՝ նախկինում ինչ գույնով են մերկված եղել: Հասակը ճռճռում է, ասելու ուր որ է փուլ կգա, ու սեյակի ամբողջ հնամաշ դասընթացը անդամալույծի հետ կթափվի ներքեի հարկի հարեւանի գլխին: Այրում են...մարդիկ են: Ընթացիկ հայրը դայնամազային զինծառայող է: 15 օր դիրքերում է՝ բժշկական կրակի բերան, 15

օր՝ սանը: Ի դեպ, դայնամազային զինծառայողի աժխասանքին համաձայնում են հասկաղես մարզաբնակները: Ամսական 150 հազար դրամը լուրջ գումար է. դրա 60-70 տոկոսով վարկեր են փակվում. չկա մի ընթացիկ որ վարկերի սակ ձկնած չլինի, մնացածով էլ կոմունալ ծախսեր, մթերք, հագուստ, թե երեխա կա սանը՝ դպրոցի ծախսեր...150 հազար դրամը մի ամբողջ կարողություն է, ինչդեռ երեւանաբնակի համար 1,5 միլիոն դրամը:

Ճիշտ, առաջին հարկի բնակարանի դուռը բացվեց: Ներսուն մութ է, աղխասության հոսը դրան ձեղքից ուղծվել է հորդում: Բեռնեց հասակը մի դաշտ մոմլաթով է ծածկվում, հետո՝ ճռճռացող սախակ դառնում: Պահուհանից թափանցող լույսը թույլ է սախի հայացքով ընդգրկել ամբողջ սենյակը: Մաշված ու փրկված երեսով բազմոց է, թեփված սեղան ու լիքը երեխաներ: Նրանց մեջ դժվարությամբ զանազանվում է երեխայի ման փոքրամարմին մի կին, գրկին՝ նորածին: Սենյակը ողողված է փալաս-փուլուսով, հնոսներով, անկյուններում մանկական կեղծոս իրեր, հնամաշ անկողին է շաղ սված: 9 զույգ աչքեր մթության միջոց փնտրում են իրենց սան դուռը բացող եկվորին: 9 զույգ աչքերից երկու զույգը մի փչ զարմացած են, մյուսները՝ հետաքրքրությունից լուրջ: Զարմացածներն անուսիմների աչքերն են: Հայրն այսօր գործ չի ունեցել: Բախսը չի բերել: Իսկ եթե բերում է, դրոճ ու երկաթ է հավաքում, ուրիշի հողում բերք հավաքում, ավազի դարկեր փառ սախի ու 4-5000 դրամով տուն գալիս: Երեխաներն այդ փողով ընթրում են ու չոր գետին դառնում:

Այրումում աղխասության դեմքից ներգույնում ու անգթություն է կաթում:

ՏԱՏԱՌՈՑ

Տայկական զինուժը նոր սերնդի հարձակողական զինվորական ձեռք կբերի

ՀՀ ՊՆ մամլո խոսնակ Արծրուն Հովհաննիսյանը իր ֆեյսբուքյան էջում գրում է, որ նախարար Դավիթ Տոնոյանը համաձայնագրեր է ստորագրել՝ նոր սերնդի հարձակողական զինվորական, զինամթերք եւ այլ համալիր-օժանդակ միջոցներ ձեռք բերելու համար:

60 կմ/ժ-ի փոխարեն՝ 50 կմ/ժ. արագություն Տայկ Մարությանի նոր նախագիծը

Հունիսի 26-ին Երեւանի փառաբանության շենքում կատարվեց հարցույցախոսակցական ընթացիկ փառաբանության անդադարադադար փառաբանությանը, նշել է, որ այսօր փառաբանությանը վստահակոր է թե՛ հետհոսնի, թե՛ վարորդի համար: Նա հայտարարել է, որ մի օտար փառաբանում սահմանված 60 կմ/ժ արագությունը փոխարինվել է 50 կմ/ժ-ով: Մարությանը նշել է, որ եթե Երեւանում դասրաս են դրան, կարելի է այդ կանոնն այստեղ էլ կիրառել:

Նա միաժամանակ անդադարադադար է վերցնելու անցումներին ու դրանցից մեծադեպ խոսակող, փողոցն անթույլատրելի հասկանալով անցող փառաբաններին:

«Պե՛տք է գործեն ոստիկանական հասուկ ստորաբաժաններ, որոնք կարգելեն կարգազանց հետհոսնի՝ անցնել արգելված գոտի», ասել է փառաբանը:

Վերջում Մարությանը հավելել է՝ հրահանգված է բոլոր անցումներում ուժեղացնել, համալրել լուսավորության համակարգերը:

2020թ. հունվարից նվազագույն աժխասավարձը կդառնա 68 հազար ՀՀ դրամ

Անցած հինգամսյա օրը կառավարությունը ֆինանսական դրեջ Վարազդա Վարադե-սյանի եւ Բաբկեն Թունյանի՝ նվազագույն աժխասավարձի բարձրացման մասին առաջարկը: Զննարկման արդյունքում որոշվեց վերհիշյալ երկու դասերի առաջարկած 63 հազար դրամի փոխարեն սահմանել 68 հազար դրամ՝ նախկին 55 հազար դրամի դիմաց: Օրենքը ուժի մեջ կմտնի 2020թ. հունվարի 1-ից:

Եվրոմիությունը կես տարով երկարաձգեց Ռուսաստանի դեմ դատաւիջոցները

2014թ. ռուս-ուկրաինական դատաւիջոց-միջ հետ ԵՄ-ն դատաւիջոցներ էր սահմանել ՌԴ-ի դեմ, որը երկարաձգվելով հասել էր մինչեւ 2019թ. եւ դեռ էլ հուլիսի 31-ին չեղարկվել: Բայց հունիսի 27-ին Բրյուսելը հայտարարություն տարածեց, որտեղ հստակ նշվում է, որ ՌԴ-ի դեմ դատաւիջոցները դատաւիջոցներ երկարաձգվել են եւս կես տարով:

«2019թ. հունիսի 27-ին Եվրոմիությունը Ռուսաստանի Էկոնոմիկայի առանձին սեկտորների նկատմամբ սահմանված սնտեսական դատաւիջոցները երկարաձգեց մինչեւ 2020թ. հունվարի 31-ը», ասված է հայտարարության մեջ:

Վերա Մանուկյան: «Հիլսոն» հյուրանոցների ցանցը դառնալու հայուհին

Եթե «AGBU-INSIDER» հանդեսի անցյալ համարը անբողոքությամբ նվիրված էր երաժշտական արվեստին, ապա ներկա համարը ուշադրության է արժանացրել մեր ժողովրդի առանձնահատկություններից զուգե ամենաբնորոշը՝ հյուրասիրությանը, որը մեր մշակույթի անկախելի մասն է կազմել, սկսած մեսափայի ճանադարի ժամանակաշրջանից, երբ բարեկամ օտարականներ եւ ճանադարհորդ առեւտրականներ Հեռավոր Արեւելք էին գնում անցնելով Մեծի Շայից: Դարերի ընթացում ձեռնարկվեց վարվելաձևի չգրված մի օրենք, համաձայն որի տեղացիները իրենց սնունդ էին հրավիրում հոգնած օտարազգիներին եւ հյուրասիրում նրանց՝ այդպիսով անակնկալ այցելությունը վերածելով հիշարժան մի իրադարձության: Հյուրասիրությունը հանդիսացել է սիրո, բարեկամության, խաղաղության եւ անվստահության աղանակների մեր ազգային կառուցվածքի մասնաձևերից է, որ ՀԲԸՄ-ի ծրագրերի մասնակիցներից աստիճանաբար են ընթանում հյուրասիրության արդյունաբերության (հյուրանոցներ, սրահներ, ծառայություններ, եսայլն) բնագավառը որոշեց մասնագիտությունը: ՀԲԸՄ-ի Կենտրոնական վարչության անդամ Վազգեն Յազարյանի բովանդակային այս խմբագրականում է բացվում «AGBU-INSIDER»-ի ներկա համարը, որտեղից թարգմանաբար այսօր ներկայացնում ենք հյուրանոցային տրամադրված արվեստը բարձրագույն դասերի հասած Վերա Մանուկյանին:

Մանուկյանը՝ նախադասարանական հարուստ ժառանգության սերունդ էր: Վերա Մանուկյանի կողմից այնպիսի ձեռնարկ, որ ինքը չէր կարող երեւակայել 30 տարի առաջ, երբ առաջին անգամ մուտք գործեց «դահլիճ» եւ աշխատեց «Պատանի» ցուցանակով մի հյուրանոց եւ ընդունվեց աշխատանքի որպես ընդունարանում սպասարկող:

Շնորհիվ իր «խելացի» մարտավարության, էներգիայով լի այդ կինը այժմ նշանակվել է «Հիլսոն» հյուրանոցների եւ առողջարանների ավագ փոխնախագահ եւ գլոբալ ցանցի գլխավոր վարիչ-դասախոսուհի: Նա բոլորովին նոր իմաստ է հաղորդել հյուրընկալությանը եւ ծառայություններ մատուցելուն, օգտագործելով ժամանակակից առաջավոր տեխնոլոգիաների բոլոր հնարավոր միջոցները: Այդ հարցում նրան օգնել են կենսաբանության, փնիպի եւ մաթեմատիկայի դասընթացները, որոնք ծնողների հարկադրանքով նա ստիպված է եղել դադարեցնել, որպեսզի բժիշկ դառնար: «Ծնողներս մի փոքր հանգամանք անեստել էին: Այնքան սեփեց սիրս եր խառնում», հիշում է Վերան, որ Բեյրութում մեծանալով մինչեւ ութերորդ դասարան հաճախել է արաբական դպրոց, եւ երբ ծնողները նրան ՀԲԸՄ-ի Դարուհի-Յոնայի մանկապարտեզում ստեղծաբանել, նա իրեն օտարացած է զգացել, քանի որ, ճիշտ է, հայերեն խոսել կարողացել է, բայց գրել եւ կարդալ չէր իմացել եւ նվաստացած է զգացել իրեն: Այժմ նա հոգալ է, որ հաճախել է այդ վարժարանը, որովհետեւ այնտեղ սովորել է նոր միջավայրին հարմարվելու ճկունությունը: Լիբանանում ծավալված ֆալսեֆիական դասերից հետո Վերան փոխել է ամեն ինչ եւ շատ-շատից սկսել ընթանալով նրան արժանահամար է ուղարկել բարձրագույն կրթությունը արևելյան Եվրոպայում:

վարելու նպատակով: Ուղեծր (Մասաչուսեթս) հասնելով նա նույն իրադրության մեջ է հայտնվել ինչ ՀԲԸՄ-ի հայկական վարժարան տեղափոխվելիս, բայց օտար ազգերի ներկայացուցիչների հետ կապեր հաստատելով նրան առիթ է սվել սովորելու եւ վարժ խոսելու հինգ օտար լեզուներ: Նաեւ ժամանակի ընթացքում հասկացել է, որ իր կոչումը հյուրընկալության բնագավառում աշխատելն է:

Նախքան 30 տարեկան դառնալով նրան վստահել են «Շերասոն կորպորեյթ» հյուրանոցային ցանցի գլխավոր մենեջերի դասընթացը, որից հետո Սթարվուդում նա ստանձնել է գործողությունների ավագ փոխնախագահի դասընթացը: Նա հմուտ կերպով ու նման կարողացել է հարյուրավոր ունեցվածքային գործողություններ իրականացնել այնտեղ, որոնց

ստիպարական: «Հիլսոնի» բրենդը միշտ էլ եղել է նորարարությունների առաջնագծում: Մենք առաջինն էինք, որ հարմարվեցին հյուրանոցներ առաջարկելու գրաստացիներին օդանավակայաններում եւ առաջին օդակայաններում աղանակված համարները հյուրանոցներում: Նաեւ այժմ մեծ ժողովրդականություն վայելող «Pina Colada!» կոկտեյլը: «Նորարարությունը իմ հետեւում մեծակամ «բնակություն» ունի: Ես հայտնաբերելու մարմազից եմ առաջում, իսկ միայնակ ճանադարհորդելը հանգստանալու լավագույն միջոցն է ինձ համար», խոստովանում է նա:

Տոկիոյում փոքր հյուրանոց իջեւանած հոգնած գործարարը, որ իր բարձի վրա ֆնելու բուժիչ համարան է գտնում, կամ կենդանիների սիրահարը, որ ժամանելուն դեռ նվեր է ստանում իր սիրելի օւն ձագի համար համադասախոս «զանբյուր», չի կարող դասկարգել այն մասնաբաժանները, որոնք կապված են այդ բոլորը ուսումնասիրելու եւ հաճախելու հետ: Բայց Վերա Մանուկյանը կարող է, որովհետեւ ինքն է վերահսկում այդ բոլորը: Նրա նվիրվածության շնորհիվ է, որ յուրաքանչյուր գրաստացի անմոռանալի օրեր է անցկացնում «Հիլսոն» բրենդի հյուրանոցներում աշխատելու մեծ մի անկյունում:

«Հյուրասիրության բնագավառը սաժամակիր աշխատանք է դառնում: Դա 7-օրյա եւ 24-ժամյա աշխատանք է, որովհետեւ հյուրանոցները երբեք չեն կարող իրենց դռները փակ դադարել: Բայց հենց վարակվեցիր այդ «հիվանդությանը», չես կարող ազատվել դրանից: Ես ցանկանում եմ, որ աշխատանքում մարդ զգա ինչպես իր ասանը», եզրափակում է Վերան:

Պատասխանելով «AGBU-INSIDER», Vol. 104 April, 2019

Հայ-իսպանական կապերը՝ մեկ հատորով

ՀՀ գիտությունների ակադեմիայի Գրականության ինստիտուտը հրատարակել է հասարակության վաղեմի աշխատող, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Ալվինա Արամյանի «Ալվինայից հայ-իսպանական գրական եւ մշակութային հարաբերությունների դասընթաց. V-XX դդ.» ռուսերեն ժողովածուն:

Գիրքն ամփոփում է հեղինակի երկարամյա դրժարանների արձանագրված համընդհանուր օրհանգիստը ակնարկ, որոնք ներկայացնում են Հայաստանի եւ Իսպանիայի, հայ եւ իսպանացի ժողովուրդների միջեւ եղած բազմադարյան դասական, գրական եւ մշակութային առնչությունները: Դրանք են՝ «Իսպանիան վաղ միջնադարի հայկական աղբյուրներում», «Կիլիկյան Հայաստանը եւ Իսպանիան», «Իսպանացի միսիոներ

ների գործունեությունը հայ միջավայրում», «Հայաստանը ժողովուրդներ Սեւերակի «Հրաժեշտի նկարագրության» մեջ», «Հայկական թեման Կլավիտիայի «Օրագրում», «Իսպանիան հայ ուլտրազանցների եւ ճանադարհորդների ուղեգրական նոթերում (XV-XVIII դդ.)», «Գաբրիել Համազասպյան՝ Մարկ Ալվերիուսի «Ոսկե գրի» թարգմանիչը (XVIII դ.)», «Իսպանացի հեղափոխական խոսուն վան Գալեմի կովկասյան ուղիսակումը», «Իսպանիան XIX դարի հայ լուսավորիչների ստեղծագործության մեջ» եւ «Սերվանտեսը հայ իրականության մեջ»:

Խիստ փափագելի կլինի Ալվինա Արամյանի սույն արժեքավոր ժողովածուն թարգմանված եւ հրատարակված լինելու մասին խոսաներնով:

Ա. Բ.

Բրգերի «1915-ի ստվերները»

Դոկտ. Ջերի Ս. Բրգերը հոգեբան է, որ անցյալ տարի է թուրքի անցել 40 տարի Սանսա Կլարա համալսարանում դասավանդելուց հետո: Նա նաեւ բազմաթիվ կարճ դասընթացների հեղինակ է: Վերջերս նա իրականություն է դարձրել ըստ Արամ Արմուհի, որ գրված է նրա գիրքը, իր վաղեմի երազանքը եւ լույս է ընծայել իր առաջին վեպը «1915-ի ստվերները» խոսքով (The Shadows of 1915, published by Golden Antelope Press): Գիրքը, որի դեմքերը տղի են ունենում 1953-ին, ֆնտարկում է Եղեռնի ազդեցությունը վերադարձների կյանքում: Միհրան Սերոբյանը՝ հեղինակը, փորձում է հարթահարել անցյալի հիշողությունները եւ ժամանակակից թուրքերի հետ ընդհանուր լեզու գտնել: Թեման շարժված է նաեւ հայի եւ օտար սիրո դասընթացում, որն էլ իր մեջ դարձնում է ինքնության, սարագրության, նոր միջավայրին հարմարվելու խնդիրները:

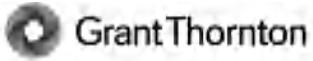
JERRY BURGER

Բրգերը Ֆրեզոնոյում է մեծացել, եւ բազմաթիվ հայ ընկերներ է ունեցել, որոնցից յուրաքանչյուրը Ցեղասպանության հետ կապված դասընթացներ է հաղորդել նրան, որոնք ցնցող տղավորություն են թողել նրա վրա: Նա ծանոթ է եղել նաեւ Սարյանին, որ «մեր քաղաքացուսն ծանոթ է որպես հեղինակ»: «Հիշում եմ 10 տարեկան էի, երբ մասնակցեցի դասընթացի օգնությանը օդադարձներ բաց թողնելու «արարողությանը»: Կանգնած էի հսկա մի անձնավորության կողմից, որ օդադարձներին մարդկային բնութագրումներ էր ասել: Չարմանալի էր: Հավաքվածներից մի ֆանիսը նրան գոյի տղի էր դրել: Երբ սանը մայրիկիս դասընթացի, ասաց, որ նա մեծ գրող է: Այդ օրվանից սկսեցի հավաքել նրա գրքերը եւ կարդալ»:

Հասնող գրելու նպատակով Բրգերն ու իր կինը, որ «Սան խոսել Մերկուրի Նյուզի» համար էր աշխատում, մի օրվա հարցազրույցներ են անցկացրել հայերի քաղաքում: «Դրանք խիստ ազդեցիկ էին», դասնում է նա:

Վ.Օ.

Անկախ արդիտորի եզրակացություն

Գրասրահ Գրասրահ ՓԲԸ
ՀՀ, Երևան 0012
Վաղարշապետի 9/1
Հ. +374 10 260 964
Ֆ. +374 10 260 961
Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshapat Str
0012 Yerevan, Armenia
T +374 10 260 964
F +374 10 260 961

«ԻՂԻԱՄ» Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության միակ մասնակցին:

Կարծիք

Անկախ ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են «ԻՂԻԱՄ» Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության («Ընկերություն») ֆինանսական վիճակի մասին անկախ հաշվետվությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, այդ տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին անկախ հաշվետվությունները՝ ըստ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա արդյունքի անցած ֆինանսական հաշվետվություններից:

Մեր կարծիքով 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա կազմակերպության արդյունքական տուրքում անցած ֆինանսական հաշվետվություններից ըստ 2018 թ. հունիսի 20-ի մեր եզրակացությունում:

Անկախ ֆինանսական հաշվետվություններ

Անկախ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն պարունակում բոլոր բացահայտումները, որոնք պահանջվում են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներում (ՖՀԱՀ): Հետևաբար, անկախ ֆինանսական հաշվետվությունների ընթացումը չի փոխարինում Ընկերության արդյունքի անցած ֆինանսական հաշվետվությունների և դրանց վերաբերյալ արդիտորական եզրակացության ընթացումը:

Արդիտորի անցած ֆինանսական հաշվետվություններ և դրանց վերաբերյալ մեր եզրակացությունը

Մենք արտահայտել ենք չձևավորված արդիտորական կարծիք արդիտորի անցած ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ 2019թ. հունիսի 20-ի մեր եզրակացությունում:

Անկախ ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ ղեկավարության պատասխանատվությունը

Ղեկավարությունը պատասխանատու է արդիտորի անցած անկախ ֆինանսական հաշվետվությունների՝ ծանոթագրություն 1-ում նկարագրված հիմունքների համաձայն պատրաստման համար:

Արդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է, հիմնվելով 810 «Անկախ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ արդիտորական եզրակացության նկատմամբ կիրառվող առաջադրանքներ» ստանդարտին համապատասխան մեր կողմից իրականացրած ընթացակարգերի վրա՝ արտահայտել կարծիք այն մասին, թե արդյոք անկախ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով համահունչ են արդիտորի անցած ֆինանսական հաշվետվություններին:

Գագիկ Գյուրոյադյան
Տնօրեն

Նաիրա Ուլունց
Արդիտոր

20 հունիսի 2019թ.

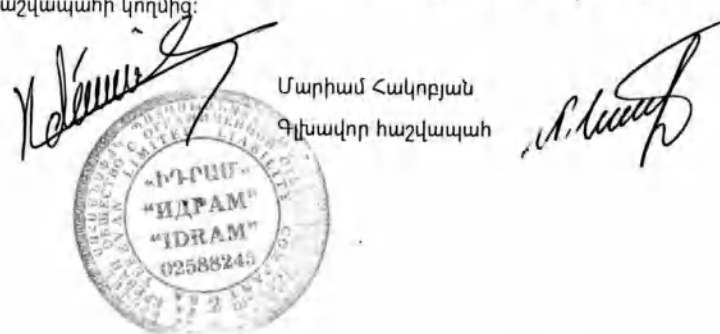
Ֆինանսական վիճակի մասին անկախ հաշվետվություն

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,790,215	874,850
Չավարտված գործարքներ	560,360	289,940
Ավանդներ բանկերում	96,710	230,293
Տրամադրված փոխառություններ	223,503	-
Հիմնական միջոցներ	15,634	22,960
Ոչ նյութական ակտիվներ	206,061	187,296
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	6,457	4,215
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	199,105	171,533
Ընդամենը ակտիվներ	3,098,045	1,781,087
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		
Պարտավորություններ		
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	2,023,378	1,198,598
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	36,471	30,177
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	70,001	51,321
	2,129,850	1,280,096
Սեփական կապիտալ		
Կանոնադրական կապիտալ	365,446	365,446
Լրացուցիչ կապիտալ	6,340	6,340
Չբաշխված շահույթ	596,409	129,205
	968,195	500,991
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ	3,098,045	1,781,087

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2019թ. հունիսի 20-ին Ընկերության տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Արսեն Բոնյան
Ընկերության տնօրեն

Մարիամ Հակոբյան
Գլխավոր հաշվապահ

«ԻՂԻԱՄ» Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
Անկախ ֆինանսական հաշվետվություններ
31 դեկտեմբերի 2018թ. 5

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին անկախ հաշվետվություն

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Մատուցված ծառայություններից եկամուտ	1,552,284	984,102
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	(316,490)	(140,137)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(339,858)	(275,297)
Վճարահաշվարկային սարքավորումների սպասարկման ծախսեր	(125,150)	(151,510)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(24,900)	(18,921)
Վարչական այլ ծախսեր	(245,155)	(162,781)
Գործառնական շահույթ	500,731	235,456
Ֆինանսական եկամուտ	36,639	33,704
Ֆինանսական ծախս	-	(2,897)
Արժեզրկման ծախս	(4,938)	(3,034)
Արտարժույթային գործարքներից զուտ օգուտ	59,064	37,791
Շահույթ մինչև հարկումը	591,496	301,020
Շահութահարկի գծով ծախս	(120,666)	(65,022)
Տարվա շահույթ	470,830	235,998
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	470,830	235,998

«ԻՂԻԱՄ» Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
Անկախ ֆինանսական հաշվետվություններ
31 դեկտեմբերի 2018թ. 6

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին անկախ հաշվետվություն

Հազար դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված (վնաս)/շահույթ	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	365,446	16,085	(106,793)	274,738
Կապակցված կողմից տրամադրված փոխառության ժամկետից շուտ մարման արդյունքում իրական արժեքի ճշտում	-	(12,182)	-	(12,182)
Հետաձգված հարկ	-	2,437	-	2,437
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	(9,745)	-	(9,745)
Տարվա շահույթ	-	-	235,998	235,998
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	365,446	6,340	129,205	500,991
ՖՀԱՀ 9-ի կիրառման ազդեցությունը	-	-	(3,626)	(3,626)
Վերահաշվարկված հաշվեկշիռը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	365,446	6,340	125,579	497,365
Տարվա շահույթ	-	-	470,830	470,830
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	365,446	6,340	596,409	968,195

«ԻՂԻԱՄ» Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
Անկախ ֆինանսական հաշվետվություններ
31 դեկտեմբերի 2018թ. 7

Հոգեբանը կարող է Անսարկտիդայից լինել

ՀՈՎԻԿ ԱՖՅԱՆ

Որքան կարելի է բողոքել: Չգիտեմ ինչից: Կարելու է չէ: Ասեմք հին իշխանությունից կամ նոր կարգից: Ո՛վ չգիտի, որ երեկ իշխանությունն այնպիսին էր, որ երեխաները դարձավոր էին մեծանալ, իսկ այսօր այնպիսին է, որ այդ երեխաները դարձա-

ջում են՝ ռոմանտիկներն արդարություն եւ թալանի վերջ, ռեալիստները՝ անարդարների եւ թալանիչների արյուն, որն ըստ իրենց ամենեւին էլ կարծիք չէ: Պատճառն արդարության ազգային փնտրումներից մազադուր եղած՝ հիմա էլ լծվել ենք երեկվա արդարության փնտրումներին... Ու փնտրում ենք դավաճանների, ղրկողների, արմատների, գող-ավազակների, մարդասպանների: Վերջում երեկ Գրեյվանդիայից հոգեբան հրավիրենք ու ղեկավարենք ընդհանուր լուրջ ռազմիկ սանձ, որ մարդը շյուսիսային բեւեռի սառույցներով հանգստացնի մեզ, դիմախի, որ մի փչ սառնասիւրս դառնանք, հուշի, թե ինչպե՞ս ամրել, երբ իբր մեծել ենք մի բան, ինչի մասին ամեն օր խոսում ենք: Ինչի կամ ում...

Առաջ բազմադարյա դասնությունից էինք կախված, հիմա բազմաթափանց երեկից: Ու կարելու է այստեղ դասնությունն է: Դրանից կախվելը առաջ գնալուց հրաժարումն է... Այո՛ հե՛տ մայել, բայց միայն մի դրան, այո՛ սովորել, բայց չկրկնելու մակարդակի եւ

ճանաչ կատարել են իրենց դասակարգությունը: Ո՛ր բանական մարդը չի հոգում անդադար աղմուկից, այն էլ անձան այս երգին, երբ աչքերը միտք ուզում են փակած դառնել, ֆանի որ միայն այդ դեմքում են տեսնում ծովը, որն ի դեպ ազգովին կորցրել ենք: Մի՞թե հնարավոր չէ առավոտ կանուխ զարթնել, դեռ մաքուր-սառը օդը շնչել, սիրած կամ սիրելիի հետ սուրճը վայելել ու դուրս գալ աշխատանքի, որը կաղված չէ ֆաղաֆաղանության հետ, առավել ես՝ ֆաղաֆաղան փոփոխությունների հետ: Արդյո՞ք չի՞ կարելի Ֆեյսբուքում խորը եւ համադարձակ գրառումներով հանդես չգալ ու սոցիալական այս ու այլ ցանցերն օգտագործել ոչ թե դասնության մեջ ասելույնը սարածելու, այլ հեռու եւ հեռացած բարեկամներով միավորվելու համար...

հանգստանալ՝ հանուն երեխաների դեռ վարդազույն, բայց ֆաղաֆաղանությունից բացի այլ հետաքրքրություն չզգած երեխեփից, մի հողված կարգալուց հետո միջազգային իրավունքի փորձագետ դարձած հոգով մարդիկներից, մարդկեցից ազատ ժամերին իտալո կուսակցությունը ղեկավարող անունով ծովայիններից, գրականությունը երկրի հալածակ կողմը սանող հրատարակիչներից ու գրական կազմակերպիչներից, հին իշխանության վերադարձն սղասող թափանցակազմից, նոր իշխանության անունով երկրորդ տիպի մեջվորակներից, ազատ խոսքի մասին սեփական կարծիքը հայտնելուց առաջ կառավարությունը զանգոռ զիլ-փորձառու լրագրողներից, գրանցատներից, հողատերերից, անտուն-անտերերից, աջ ու ձախ, հետ ու առաջ սկզբներից ու արյուն խմող մոծակներից...

Հոգեբանը կարող է նաեւ Անսարկտիդայից լինել, մանավանդ, որ այնտեղ բնակչության մեծամասնությունը սիրահարված է:

Սկզբը՝ էջ 9

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին ամփոփ հաշվետվություն

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	591,496	301,020
Ճշգրտումներ՝		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	24,900	18,921
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	1,206	-
Ֆինանսական եկամուտ	(36,639)	(33,704)
Ֆինանսական ծախսեր	-	2,897
Փոխարժեքային տարբերությունից զուտ օգուտ	(14,410)	(3,824)
Արժեզրկման ծախս	4,938	3,034
Գործառնական շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	571,491	288,344
Չավարտված գործարքներ	(274,950)	(289,940)
Առևտրային դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	(34,095)	(111,651)
Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	845,961	545,299
Այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	6,294	(453)
Գործառնական գործունեությունից սրացված զուտ դրամական միջոցներ	1,114,701	431,599
Վճարված շահութահարկ	(103,321)	(22,270)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	1,011,380	409,329
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ կյուբական ակտիվների ձեռքբերում	(37,575)	(32,077)
Տրամադրված փոխառություններ	(217,688)	-
Ավանդներ բանկերում	130,003	(153,891)
Ստացված տոկոսներ	34,404	28,340
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(90,826)	(157,628)
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարկեր և փոխառություններ	-	(32,666)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	-	(32,666)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	920,554	219,035
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(5,189)	670
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբում	874,850	655,145
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջում	1,790,215	874,850

«ԴԻՏԱՐԱՆ» Անհատական պատմագրությունների ընկերություն
Անկողի ֆինանսական հաշվետվություններ

Առաջ Բիզնես ՄԴԸ
74377 01839755
f.Երևան, Ըստրի 47/1

ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԿԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԱՄՈՒՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2018թ.

հազ. 77 դրամ

ԱԿՏԻՎ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
1. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		
Ֆինանսական միջոցներ	583,253	535,190
Կենսաբանական ակտիվներ		
Ներդրումային գույք		
Անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ		
Ոչ նյութական ակտիվներ	5,873	6,629
Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվարկվող մեդիումներ		
Այլ ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ		
Գնահատված հարկային ակտիվներ		12,262
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՈՉ ընթացիկ ակտիվներ	589,127	554,081
2. Ընթացիկ ակտիվներ		
Պաշարներ	1,660,043	1,502,380
Առևտրային և այլ դեբիտորական մասեր	2,127,388	1,540,447
Ընթացիկ ֆինանսական մեդիումներ		57,104
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	280,138	686,878
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	2,018	9,073
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԸՆԹԱԳՈՒԿ ակտիվներ	4,069,587	3,795,882
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	4,658,714	4,349,963

Սեփական կառուցված և դրամական միջոցներ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
3. Սեփական կառուցված		
Կանոնադրական (բաժնեփրակային) կառուցված գույք	240,729	240,729
Եմիտիոն եկամուտ		
Վերագնահատումից և վերաչափումից սարքերություններ		
Կուսակցական ակտիվներ	1,652,649	865,103
Պահուսային կառուցված		
Սեփական կառուցված այլ սարքեր, այլ թվում		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՐՈՒՑՎԱԾ	1,893,378	1,105,832
4. Պարտավորություններ		
4.1. Ոչ ընթացիկ դրամական միջոցներ		
Երկարաժամկետ բանկային վարկեր և փոխառություններ		
Ակտիվների վերաբերող ընդհանուր		
Չեղանկարահանված հարկային դրամական միջոցներ		
Այլ ոչ ընթացիկ ֆինանսական դրամական միջոցներ		
Այլ ոչ ընթացիկ դրամական միջոցներ	2,437,587	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՈՉ ընթացիկ դրամական միջոցներ	2,437,587	
4.2. Ընթացիկ դրամական միջոցներ		
Կարճաժամկետ բանկային վարկեր		
Կարճաժամկետ փոխառություններ		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական մասեր	324,454	3,022,325
Շահութահարկի գծով դրամական միջոցներ	3,295	94,079
Պահուսային		110,794
Այլ ընթացիկ ֆինանսական դրամական միջոցներ		16,933
Այլ ընթացիկ ֆինանսական դրամական միջոցներ	327,749	3,244,131
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԸՆԹԱԳՈՒԿ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	2,765,336	3,244,131
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՐՈՒՑՎԱԾ և դրամական միջոցներ	4,658,714	4,349,963

Առաջ Բիզնես ՄԴԸ
74377 01839755
f.Երևան, Ըստրի 47/1

ՀԱՄԱՊՈՐՈՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

հազ. 77 դրամ

Ցուցանիշի անվանումը	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հասույթ	9,226,368	8,782,767
Վաճառքի ինժեներներ	6,639,289	6,302,226
Համախառն շահույթ (վնաս)	2,587,079	2,480,541
Այլ եկամուտներ	173,977	188,854
Վարչական ծախսեր	348,795	1,532,908
Իրացման ծախսեր	1,158,185	-
Այլ ծախսեր	269,258	-
Գործառնական գործունեությունից շահույթ/վնաս	984,818	1,136,487
Ֆինանսական ծախսեր	79	45,544
Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվարկվող մեդիումների գծով շահույթ (վնաս)		
Շահույթ (վնաս) մինչև հարկումը	984,739	1,090,943
Շահութահարկի գծով ծախս	197,193	240,837
Տարվա շահույթ (վնաս) արտարժույթից	787,546	850,106
Ընդհանուր գործունեության զուտ շահույթ (վնաս)	787,546	850,106
Ընդամենը շահույթ (վնաս)	787,546	850,106
Այլ համադարձակ ֆինանսական արդյունքներ		
Ընդամենը այլ համադարձակ ֆինանսական արդյունքներ		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԸՆԹԱԳՈՒԿ ԿԱՐՈՒՑՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ	787,546	850,106
Ընդամենը համադարձակ ֆինանսական արդյունքներ		
Ընդամենը համադարձակ ֆինանսական արդյունքներ		
Ընդամենը ընդհանուր շահույթ (վնաս)		
Ընդամենը գործունեությունից մեկ բաժնեձեռնարկի ընդհանուր շահույթ (վնաս)		

Տնօրեն
Գլխ. հաշվապահ

Տնօրեն
Գլխ. հաշվապահ

ԱՐԵՎԻԿԱ ԲԵՇԻՇՅԱԼ

Արցախում կարող են հայտնվել միջազգային ուժեր

Մադրիդյան սկզբունքները շարունակվում են

Վաշինգտոնում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի արտգործնախարարներ Ջոհրաբ Մնացականյանի եւ Էլմար Մամեդյարովի հանդիպումից հետո (որի հետ հավանաբար կողմերից մեկը, ըստ երեսույթին, որոշակի հույսեր էր կադրում, թերեւս՝ ԼՂ հակամարտության գոտում ԱՄՆ գործողությունների հնարավոր ակտիվացման ակնկալիով) բավական անկեղծ հայտարարությամբ համոզես եկավ նախարար **Էլմար Մամեդյարովը**։ Նա հայտնեց, որ Վաշինգտոնում հունիսի 20-ի հանդիպումը տեւել է 3 ժամից ավելի։ Նա խոսեցրով, միջոցառումները ֆունկցիոնալ համար իրենց ներկայացրել են առաջարկություններ, որոնք ինքը գնահատել է որդես դրական դրա։ Նա ինքն իրեն հարց է սվել՝ արդյոք դրանք ճշ, թե՛ հին փաստաթղթեր են, որոնք «մենք ֆունկցիոնալ ենք վերջին 15 տարիներին»։ Այսինքն, որեւէ նոր բան չկա, եւ բանակցային վազը շարունակվում է փակ եղանակով։

Այդուհանդերձ, Ադրբեջանի արտգործնախարարը ակնարկել է որոշ նոր նրբերանգներ։ «Հայկական կողմն ամեն անգամ ղուդում է, որ իրեն ղետք են կարգավիճակ եւ անվսանգություն։ Այդ հարցը ֆունկցիոնալ է նաեւ Վաշինգտոնում», ասաց Մամեդյարովը։ «Ինչ վերաբերում է անվսանգության եւ միջազգային խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխման հարցերին, համանախազահները ղարտավոր են էլ ավելի ճգարել իրենց առաջարկությունները եւ հանդես գալ դրանցով։ Համանախազահներն ասում են, որ մենք ղետք է

աշխատենք այդ հարցերի վրա»։ Մամեդյարովը կարելի է հետեւություն անել, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը վերադարձել է հակամարտության գոտում միջազգային խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխման հարցի ֆունկցիոնալ, եւ, ինչդեպ հայտարարեց Մամեդյարովը, առաջիկա 2-3 ամիսների ընթացքում իրենք ֆունկցիոնալ կառնեն համանախազահների առաջարկությունները։ Նա ավելացրեց, որ իրեն հայտնի է արտգործնախարարների հազորդ հանդիպման ժամկետը։

Ամիջադեպ ի հայտ եկավ սուր ինսիդ։ Բանն այն է, որ նախարար **Ջոհրաբ Մնացականյանը** վաշինգտոնյան հանդիպման ֆունկցիոնալ մասին խոսելիս չի անդրադարձել Մամեդյարովի նաեւ հարցերին։ Այս կաղակցությամբ, հայկական «Լրագիր» էլեկտրոնային հրատարակությունը Մամեդյարովին մեղադրել է սաղաթմի մեջ, նրա գործողությունները գնահատել են որդես Հայաստանի եւ միջոցառումների արձագանքները հարուցելու դիտարկություն՝ այն ակնկալությամբ, որ նրանք կան կիսաստեղծ, կան էլ կիտրեն իր ղուդումները։ Ո՞ւն խաղն է խաղում Մամեդյարովը, եւ ո՞ւն է ձեռնու Արցախում միջազգային խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխումը, հարց է տալիս հրատարակությունը։ ԱՄՆ-ը եւ Ֆրանսիան ակնհայտրեն հա-

վանություն են տալիս ղուդման մեխանիզմների ստեղծմանը, որոնց մասին խոսելուց ձեռնդահ է մնում Ռուսաստանը։

Փորձագետները ֆանիցս նեւել են, որ Ռուսաստանը դեն չէր լինի ԼՂ հակամարտության գոտում միջազգային խաղաղարարների կողմնակից։ Այդ դեղմումն ղուսական ղուրդը ամիջազգային կիսային վերաբերյալ Ադրբեջանի դիրքորոշումը անցյալում արտահայտել է այդ երկրի փոխարտգործնախարար **Արազ Ազիմովը**։ «Տարածքների ազատման մեջ որդես հիմք ղետք է դրված լինի տրամաբանական համադաստիսանությունը, այսինքն՝ որդես հիմք ընդունվի տրամաբանական աղաօկուղացումը։ ղետք է ազատվեն առաջին հերթին Աղղանի, Ֆիզուլու, Ձեբրաիլի, Ձանգելանի, Կուբաթլիի եղանները»։

Ինչ վերաբերում է Երեւանին, ժամանակին ՀՀ նախազահ **Սերժ Սարգսյանը** Deutsche Welle-ին սված հարցաղուցում հավանություն էր սվել ԼՂ հակամարտության գոտում միջազգային խաղաղարար ուժեր տեղաբաշխելու գաղափարին, բայց դժգոհել էր, թե ադրբեջանական կողմը դա չի ուղում։ Բայց հիմա, դատելով Մամեդյարովի հատարություններից, Բաբուն ղարտաս է երկխոսություն ծավալել այդ ուղղու-

թյամբ։ Տարտուվի կարծիքով, ղարտասաղը ներկայումս Մերձավոր Արեւելում ստեղծված բարդ իրաղությունն է եւ Երեւանում ու Թբիլիսիում նկատվող ֆաղափական փոփոխությունները։ Իսկ եթե առավել կոնկրետ խոսենք խաղաղարար ուժերի մասին, դրանց կազմը, կարգավիճակը եւ իրավասությունները կախված կլինեն սոնրագրված համաձայնագրից ու կողմերի միջեւ գոյություն ունեցող վստահությունից։ Տարտուվը ենթաղում է, որ ինչդեպ Ադրբեջանը, այնդեպ էլ Իրանը եւ Թուրքիան սկզբունքորեն դեն չեն լինի ԱՊՀ խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխմանը։

Մի խոսքով, տրամաբանական իրաղությունը փոխվում է, եւ ղարտասական չէ, որ արտգործնախարարների վաշինգտոնյան հանդիպումից հետո ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի հայտարարության մեջ որեւէ հղում չի արվում Վիեննայի ղայմանավորվածություններին, որոնք ենթաղում են հետաֆունկցիոնալ միջազգային մեխանիզմների կիրառություն։ Վերջինս այլեւս հրատարակել է։ Այժմ խնդիրը Երեւանի արձագանքն է, որեղ ղերակոշում է Արցախի հետ վերամիավորման գաղափարը։ Եթե էլնենք ուրվազովոր գործընթացի տրամաբանությունից, աղա Սեւեհանակերը ստանում է առայժմ միջանկալ կերղով նկատվող սուբյեկտության իրավունք։

Պատրուշեւ - Բոլթոն - Բեն-Շաբաթ հանդիպումն Երուսաղեմում

Երուսաղեմում Ռուսաստանի անվսանգության խորհրդի ֆարտուղար Նիկոլայ Պատրուշեւի, ԱՄՆ նախազահի ազգային անվսանգության ղոն խորհրդական Ջոն Բոլթոնի եւ Իսրայելի ազգային անվսանգության ղոն խորհրդական Բեն-Շաբաթի եռակողմ հանդիպումը արեւմուտցի որոշ փորձագետներ անվանում են աննախաղետ իրաղարձություն։ Ուրիշներն էլ կարծում են, որ դա վերաղարձ է ղարտսի բանակցություններին, որոնց հիման վրա որոշվում են աղեցղության ուղրները։ Բայց ճգարտությունն այն է, որ Երուսաղեմում ղուս, աներկկացի եւ իսրայելցի խորհրդականների հանդիպումը կատուր իրաղարձություն է թելուզ այն ղարտսաղով, որ այդ կազմով բանակցություններ անցկացվեցին Իսրայելի վաշաղես Բենիամին Նաթանյահուի առաջարկությամբ։ Ենթաղվում է, որ Ռուսաստանը կարող էր ֆունկցիոնալ առարկա դարձնել Թուրքիայի, Սիրիայի եւ Իրանի աղազան, իսկ ԱՄՆ-ը՝ Սաուդյան Արաբիայինը եւ ղարսից ծղցի ղետություններինը։

Իսրայելում անցկացված բանակցությունների օղակարգը ղարտսնաղետ չի հրատարակվել, եւ կողմերը չեն խոսել նախաղարտաստական գործընթացի մասին։ Հանդիպման ավարտից հետո որեւէ հավելյալ տեղեկություն չի հրատարակվել։ Սակայն ակնհայտ է, որ ֆունկցիոնալ են Սիրիայի ճգարտամի, Իրանի միջուկային գործարի, Եմենի, ղարսից ծղցի իրաղության հետ կաղված հարցեր։

Նաթանյահուի կարծիքով, ԱՄՆ-Ռուսաստան-Իսրայել ձեւաղափով հանդիպումն անհրաժեշտ է առաջին հերթին Սիրիայի հակամարտության հաղթարար-

ման եւ տրամաբանական կայունության հաստատման համար։ Հետաղարտաղմյան Սիրիայի մասին բանակցությունները մինչ այդ հիմնականում վարվել էին Ռուսաստանի, Թուրքիայի եւ Իրանի միջեւ առանց ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի ներկայացուցիչների մասնակցության։ Գոյություն ունի նաեւ ուրիշ մոտեցում։ ԱՄՆ-ը մեղմացնում կան վերացնում է Իրանի դեմ ուղղված ղարտսամիջոցները եւ ուրվազում իրանական միջուկային ծարիցն վերաբերող նոր համաձայնագրի ղայմանները՝ դաղարեցնելով Իրանի եւ Իսրայելի բախմանն ուղղված գործողությունները։ Ըստ որում, ԱՄՆ-ը կարող է Ռուսաստանին բանակցությունների սեղանի մոտ հրավիրել կան նույնիսկ կարե-

ւրիսիայինը։ Իսրայելը միանաանակ կերղով հասկացնում է, որ իր համար Ռուսաստանի աղեցղությունը ղարտս ավելի նախընտրելի է, բայց նրան հաղիվ թե հազորղի իր կողմը ղրավել Մոսկվային։ Ելնլենով սվյալ հանգամանից, իսրայելական Հեղղիայի միջղիսղղիսար կենտրոնը, ընդունելով Պատրուշեւ - Բոլթոն - Բեն-Շաբաթ եռակողմ հանդիպման կարեւորությունը, ընդգծում է, որ այդուհանդերձ չարժե դա ղերազնահատել, մանավանղ որ ղուսական կողմի արած հայտարարությունները հակասում են Արեւմուտսի որոշ հրատարակությունների այն տարբերակին, որը ԱՄՆ-ը եւ Իսրայելը իր ղարտստատվում են առաջարկել Ռուսաստանին։

«Ինչ է նաանակում գործարք։ Դա ինչ-որ աղեւտային ձեռնարկում է։ Սեմֆ սակարկության առարկա չենք դարձնում ո՞չ մեր դաեանակցներին, ո՞չ էլ մեր սկզբունքները», կարծում է ՌԴ նախազահ **Վաղիմիր ղուսիցը**։ Նրա խոսքերով, Սիրիայի ճգարտամի հաղթարարամբ ղրաղղղ կողմերը ղետք է համերաշխորեն գործեն դրական արղունքների հասնելու համար։ Իր հերթին **Պատրուշեւը**, Երուսաղեմյան հանդիպման նախօրեին հայտարարեց, որ իրանցիները Սիրիայում են գտնվում այդ երկրի օրինական կառավարության հրավերով եւ ղայմարում են աղաբեկիչների դեմ։ Այդ ղարտսաղով ղուսական կողմը հաեղի կառնի Իրանի ղաեերը։ Այսինքն, տրամաբանական բարղ խնդիրն լուծումը կղախանղի երկխոսության ղարունակում։

Երուսաղեմի եռակողմ հանդիպումից հետո ի հայտ է եկել երեք երկրների համաղարտաստան ղերատեսղությունների համատեղ աշխատանքի հնարավորություն։ Հիմա արղեն Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի նախազահները երկխոսությունն ու ֆունկցիոնալությունը ղետք է ղարունակեն Օսակայում հունիսի վերջերին կայաանաղղի G20-ի ղաղաղարտղղղի եղանակներում։

ՎիվաՍեյլ-USU-ը գործարկել է մասշտիպ սակագնային լույսն՝ «Z» սերնդի համար. թույլ 5 մեսինջերներ, ինստեյնս, ռոդենս եւ ավելին

Կանխավճարային սակագնային «Z» լույսը բաժանորդին հնարավորություն է ընձեռում օգտվել «Viber», «WhatsApp», «Messenger», «Zangi», «Telegram» հավելվածներից՝ որքան անհրաժեշտ է: «Z» լույսի օգտակարությունն նաև սրամարդկան է ինստեյնս-փաթեթ, խոսելաժամանակ, ինչպես նաև SMS-ներ ուղարկելու հնարավորություն:

«Z» սերնդի ներկայացուցիչները մեծացել են տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով հագեցած եւ թվայնացված միջավայրում: Հետևաբար այս սերնդի՝ հաղորդակցության հետ կապված դասկերացումներն ու սղատելիքները մի փոքր այլ են: «Z»-ը աղագայի սերունդն է՝ ազատասենյ, հավակնոս, սեղծագործ ու ինքնավստահ: Տարիալին այս խումբը ՎիվաՍեյլ-USU-ի ուժադրության կենտրոնում է: Այսպես՝ «Z» սակագնային լույսը, բացի ինստեյնս ու ռոդենս նաև ներառում է թույլ 5 մեսինջերներից՝ «Viber», «WhatsApp», «Messenger», «Zangi», «Telegram» հավելվածներից օգտվելու անսահմանափակ հնարավորությունը: Այս առումով «Z»-ը, ինչպես նաև «X» եւ «Y» սակագնային լույսներն աննախադեպ հնարավորություններ են ընձեռում», - ասել է ՎիվաՍեյլ-USU-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը: «Z» սակագնային լույսի մասին առաջինը տեղեկացել են Ֆեյսբուք սոցիալական ցանցի օգ-

տատները՝ Ռալֆ Յիրիկյանի օգնությամբ: Ինստեյնս-փաթեթի, խոսելաժամանակի, ինչպես նաև SMS-ներ ուղարկելու հնարավորությունները հետևյալն են.

Ծառայություն	Փաթեթ
Viber, WhatsApp, Messenger, Zangi, Telegram	∞*
ԽՆՏԵՆՏ	3 ԳԲ
ԶԱՆԳԵՐ	200 րոպե**
ցանցի ներքում, ՀՀ ցանցեր, +374 97, +374 47 ցանցեր, ԱՄՆ, Կանադա, USU հեռախոսում	
SMS ղեկի ՀՀ քաղաքի ցանցեր	200 SMS

* Հիմնական ինստեյնս փաթեթի մեզաբայթերը չեն օգտագործվում, բացառությամբ մեսինջերների միջոցով սացված հղումներով բովանդակությունները (օրինակ՝ YouTube). այդ դեպքերում օգտագործվում են հիմնական ինստեյնս փաթեթի մեզաբայթերը: ** 10 000 մեքանցային ռոդե՝ 200 ռոդե փաթեթը սղառելուց հետո: Ակտիվացման կոդ՝ *208*1800# Ակտիվացման գին՝ 1800 դրամ/30 օր

Վազոն-սնակը կդառնա հիշողություն

Վազոն-սնակում սասներկու տարի բնակվող Միերյանների ընտանիքը տուն է կառուցում: Արարածի մարզի Մրգավես համայնքում բնակվող այս ընտանիքից յոթ տարի է դադարեցվել՝ սան ղառերն ու սանիքը կառուցելու համար: Ձգձգվող շինարարության դանդաղ ընթացքը վերջնական արդյունք էր հասնում: ՎիվաՍեյլ-USU-ի եւ «Ֆուլեր սնաչինական կենտրոնի» կամավորական խմբերը միացել են խնդրի լուծումն արագացնելու եւ վազոն-սնակից ընտանիքի տեղափոխումն օր առաջ իրականություն դարձնելու նպատակով: Գարնան վերջին բնակարանաշինության ծրագրում ընդգրկված Միերյանները մինչեւ տարեկան տուն կունենան:

«Տան շինարարությունը տարիներ առաջ կնոջ հայրը սկսեց: Դժբախտ դաստիարակ ղառաձառով նրա կյանքը, ցավով, ընդհատվեց, իսկ շինարարությունը կիսատ մնաց: Երբ է՝ ես աշխատում եմ, սակայն աճող ընտանիքիս հոգսը թույլ չեմ տալիս ավարտին հասցնել տարիներ առաջ սկսած գործը: Ձեր օգնությունն իսկական հրաշխ էր մեզ համար», - ասել է ընտանիքի հայրը՝ Սամվելը:

Գործակցող կողմերի համար կամավորությունը վաղուց արժեհամակարգ է դարձել: Նրանց համայնքները է հայրենակիցներին օգտակար լինելու

ցանկությունն ու արդյունքի հասնելու կամքը: Սրացավ մոտեցումը ընտանիքի համար մեծ օգնություն է. աշխատանքի ծավալը ընտանիքից տեղական ժամանակ էր դադարեցվել, բայց կամավորների օգնությամբ այն ավարտին է մոտենում հավանաբար ընթացքով:

«Սովորաբար մարդկանց համայնքներում են հետաքրքրությունները, նախասիրությունները, աշխատանքային դասակարգությունները եւ այլն: Ամենատեղ կարող է արդյունքը լինում է այն ժամանակ, երբ մարդկանց միավորում է միեւնոյն գաղափարը: Արդեն տեղական ժամանակ, մեր թիմերը միացել են կամավորության արժեհամակարգի շուրջը: Թիմերի միասնական աշխատանքը տեղափոխ, դժվար չէ նկատել, թե որքան դրական է ներգրավում նրանք ստանում միասնաբար աշխատելիս եւ այդ էներգիան փոխանցում մյուսներին: Եվ դա դասակարգական չէ. նրանց առաջնորդում են բարի կամքը եւ օգտակար լինելու ձգտումը: Ուրախ եմ արձանագրել, որ դիմացիներն աջակցելու դասակարգականությունը կենսակերպ է դարձել շատերի համար: Ի վերջո, հրաշալի է, երբ մարդիկ միասին են՝ կառուցելու համար», - ասել է ՎիվաՍեյլ-USU-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

«Այս ընտանիքը, աղագայի հանդեպ մեծ հույսով, բոլոր հնարավորություններն օգտագործել է՝ բարձր արդյունքներ հասնելու համար: Հույսի վկայությունը նոր ծնված երեխան է: Այս ընտանիքում երեք երեխա է մեծանում: Ուրախալի է տեսնել նրանց ոգեւորությունը», - ասել է Հայաստանի «Ֆուլեր սնաչինական կենտրոնի» նախագահ Անոն Եղիազարյանը: Հայաստանի բոլոր մարզերում իրականացվող շինարարական աշխատանքները կավարտվեն տարեկան շինարարության ղեկավարների օգնությամբ:

Գեղարքունիքում բնությունն այս տարի ժլատ է եղել

Անցնող տարին ՀՀ որոշ մարզերում, գյուղատնտեսության առումով, արդյունավետ չէր: Որոշ տեղական աշխարհի տնտեսի օրինակ՝ բերեն Գեղարքունիքի մարզը: Թեեւ դեղատնտեսական մասով բողբոջներ չկան, քանի որ տղատնտեսի մի բան էլ ավել է բաշխել բնությունը, բայց վերջինս խիստ ժլատ է զսնվել ցանրատնտեսությունների ու անասնակերի հարցում:

Եթե նախորդ տարիներին կարելի էր առկայի մեկ հեկտար ցանրատնտեսությունից ստանալ մինչեւ 180, նույնիսկ 200 խուրձ, այս տարի 50 խուրձն արդեն լավ արդյունք է: Պայմանավորված նշալով՝ տարածում խոսի մեկ խուրձն արդեն արժե 1000 դրամ, որն առնան սկզբին, անուշ, էլ ավելի

կթանկանա: Նույն արդյունքն են խոստանում նաև գարու ու ցորենի դառերը: Դրանցից կան այնպիսիները, որոնց խիստ թերաճի դասառնով համադասախան տեխնիկական չի կարողանա հնձել դրանք, այսինքն՝ գյուղացու ամբողջ տղատնտեսի մասնակցներն ու սանջամբն այդպես էլ մնում են դառերում՝ մկներին ու թռչուններին կեր: Այս ամենն արդեն հուշում է, որ այս տղատնտեսական վերջին, անասնակերի բացակայությամբ հետադարձվող տղատնտեսությունն խիստ մկազելու է ընտանի կենդանիների քանակը: Ոմանք դրանք վաճառելու են վարուցանի համար ձեռակերպված վարկերը մարելու, ոմանք էլ՝ մի կերպ գոյատևելու համար, վերջին հավելով՝ ինչո՞վ դառնեն, եթե կեր չկա: Գ. Գ.

Սահմանապահ գյուղերը՝ գործընկերների ուշադրության կենտրոնում

ՎիվաՍեյլ-USU-ի եւ «Ֆուլեր սնաչինական կենտրոնի» աջակցության արդյունքը Պառավաբունում առաջին անգամ զգացել են երեք տարի առաջ: Տավուրի մարզի սահմանապահ գյուղը դարձյալ հայտնվել է գործընկերների ուժադրության կենտրոնում: Տան վերանորոգման ու կառուցման անհրաժեշտությունն այստեղ ունեն շատերը: Անոն Բուրադարյանի ընտանիքն, օրինակ, տարիներ շարունակ ստիպված է եղել աղրել անհուսալի հարկի տակ: Հապառավորի գնդակներից շարքից դուրս եկած սանիքն անգամ

չիուսահասվել, քանի որ ամեն ինչ լավ է լինելու: Իսկ կամավորներին շնորհակալություն են հայտնում սրացավ ու հոգատար վերաբերմունքի համար», - ասել է ՎիվաՍեյլ-USU-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

«Թեեւ մեր կողմից չեմ, բայց մեզ հետ եմ, ինչի համար շնորհակալ եմ: Շարունակեմ աջակցել սահմանապահ գյուղերի բնակիչներին: Նրանք դրա կարիքն ասում են», - ասել է սանիքը՝ Անոն Բուրադարյանը:

«Այս տարի ծրագրում զգալի տեղ են զբաղեցնում Պառավաբուն

դարձ ծածկի դեր չի կատարել: Ընտանիքն ավելի քան երկու տասնամյակ ստիպված է եղել աղրել խոնավության մեջ: Խնդիր, որը սղառնալի է դարձել առողջության համար:

Գործընկերների աջակցության շնորհիվ, Բուրադարյաններն արդեն ակտիվ շինարարություն են սկսել: Գործն առաջ է գնում կամավորների օգնությամբ, միայն թե այս անգամ շինարարությանը կամավորագրվել են սանիքը՝ Անոնի հարեանները: Բոլորը տեղյակ են. նույն ժամանակահատվածում ՎիվաՍեյլ-USU-ի եւ «Ֆուլեր սնաչինական կենտրոնի» կամավորներն աշխատում են մեկ ուրիշ մարզում: Կողմերը կարելու են համարում դրական տղատնտեսականությունն ու խնդիրը լուծելու դասակարգականությունը: Կարելուը արժեհամակարգ դարձնում մոտեցումն է. ֆիզիկապես ու հոգեպես մարդուն օգնելու ձգտումը: Հախառու ընտանիքն ու աջակցող կազմակերպությունները միմյանց ուղերձ են հղել տղատնտեսի միջոցով:

Բնակիչները: Հաս կարելու է սահմանապահ գյուղերին աջակցել: Այստեղ աղրողները կենդանի վահան են դարձել հակառակորդի անկանխատեսելի վարագործի դեմ: Նրանք, սակայն, այնքան ամուր են ու հաստատակամ, որ շարունակում են աղրել հայրենի գյուղում, ձգտում են մոտենալ այն եւ իրենց կամով կատարություն են փոխանցում սահմանի կանգնած մեր գնդակներին: Պառավաբուն այդ գյուղերից մեկն է: Գործընկեր կառույցի հետ, ձգտում են հնարավորինս ուժադրության կենտրոնում դառնալ սահմանապահ գյուղերին», - ասել է Հայաստանի «Ֆուլեր սնաչինական կենտրոնի» նախագահ Անոն Եղիազարյանը:

Պառավաբունում միմյանց սիրով են աջակցում: Գիտեն՝ գյուղ կանգնի՝ գերան կկտրեն: Առջեւում շինարարական աշխատանքներ կսկսվեն գյուղի նաև այլ տներում:

«ԱԶԳ» ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
 Հրատարակության իժ տարի
 Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
 «ԹԵԵՅԱՆ ՓԱԼԻՇԻՆԳ» ՍՊԸ
 Երեւան 0010, Հանրապետության 47
 e-mail: azg@azg.am, azgdaily@gmail.com
 www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
 ՅԱՎՈՐ ԱՆՏԻՔԵԱՆ հեռ. 060 271117
 Հրատարակչության (գլխավոր) հեռ. 582960,
 Հնրգորտայ լրատվական ծառայություն
 հեռ. 060 271114, 010 529353
 Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի

Թերթի միջոցով ամբողջական թե մասնակի արտատրամերը տղագիր մասնակցի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրություն գրառու համաձայնության խոսքի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Նիւթերը չեն գրախօսում ու չեն վերադարձնում:

Գ տղատնտեսները գլխավորային են, որոնց բովանդակությունն համար խմբագրությունը դասակարգանալու է չի կրում: «AZG» Weekly
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Ազգային Կրթություն

Թիվ 25(436)
28 ՀՈՒՆԻՍ
2019

Ալեքսանդր ԹՈՓՉՅԱՆ

Գրող, գրականագետ

Արժանին մատուցելու վսեմ արվեստը⁽¹⁾

Վսանգավոր արկածախնդրության համագործակցության մի բան է՝ անցած սասնամայակների ընթացքում դարձրելով մանուկներին հրաշարակված սարքերույթ հողվածներն անփոփելի մի շարքի հետևից և մատուցել արդի օվա-ցած և հասկալի փյազ(ր)ած (չ)ընթերցողի դասին: Մանավանդ երբ այդ հողվածների մեծ մասն ուղղակիորեն առնչվում է գրեթե սրբադասված, դասակարգված կամ առնվազն առաջնակարգ համարվող հեղինակներին:

Տաղանդի գրչի սակից ելած ժամանակի ընթացքում շատերն արժեքավորում են նորանոր իմաստներ է մատուցում ընթերցողին, մինչդեռ գրաֆնադասի անմիջական, սեղմուստեղ կասարված անդրադարձը մնում է կազմակերպված օրվա համաստեփսում, եւ հազվադեպ է, որ դասի հրամայականով շարժված գրախոսությունը կամ հողվածն անմահ ֆերվածի կամ արձակի հետ համախալ ընթանա սասնամայակների միջով եւ ընթերցողների իրարահաջորդ սերունդներին ասի՝ այն, ինչ դու դիտես բացահայտես այսօր, եւ կարողացի ու վերհանել եւ լույս աշխարհ գալու դասին իսկ, քան-երեսուն-հիսուն տարի առաջ, դեռ թանափը չչորացած էջի վրա:

Այսօր, մի կողմից գրողն է՝ իր առաջադասն անհատականությամբ, մյուս կողմից գրաֆնադասն՝ իր վերլուծական խորագնություններ եւ անսխալ հեռատեսությամբ, եւ երկուսն ասես մրցում են ելել, թե ով ավելի հեռու կգնա ժամանակի մեջ:

Անցած սասնամայակներով մեկ սփռված նման մրցումի մի աստիճան է **Երվանդ Ազատյանի**՝ մեր կողմից ֆնարկվող ժողովածուն, որտեղ հավաքված են անցած դարի, անհայտ հավանականությամբ(2), 60-ականներից ի վեր հրատարակված գրաֆնադասական եւ հրատարակախոսական հողվածների մի մասը:

Գրաֆնադասի տաղանդի կարեւոր վկայություններից մեկն է ժամանակը երեք չափումների մեջ հավասարադաս տեսնելու կարողությունը՝ անցյալ, ներկա եւ ապագան: Արժեքներն եւ դասակարգման առումով թվում է, թե անցյալն ամբողջովին դասակարգված է գրականագետին, որը գերազանցապես գործ ունի կայացած եւ արդեն բռնկված անունների հետ, չէ՞ որ ասվում է՝ ժամանակն անհուն մեկն իր սեղանի կողմի:

Սակայն դարձվում է՝ ժամանակը ոչ միտ է արդար:

Վահան Թեֆյան: Անուն, որ թվում է գնահատված է ըստ արժանիքի եւ իր դասակարգումը տեղն է գրավել հայ գրականության մեծերի դասերում: Ե. Ազատյանը ընդունելով հանդերձ այս հանգամանքը, վարդապետն, առանց ընթերցողին դարձրելու, բայց բավական հանդիչ աղագուցում է, որ դասերում էլ կարող է վերադասակարգման անհրաժեշտություն ծնվել: Նրբեանցների, տղաակերում մնացած, ոչ բոլորին հասանելի դարձած մտքերի ու գաղափարների նորովի ընթերցմամբ, ֆնարկազր ներկայացնում է անցյալը, հարկ եղածի չափ չգնահատված, չհասկացված Թեֆյանին: Իսկապես որ ոսկերչական մի աշխատանք:

Ըստ էության դա ոչ թե հողված է, այլ մի լուրջ եւ չափազանց օգտակար մեծագրության մի սեղանագիր, որն աղագուցում է, թե մեծերի ժառանգության գնահատությունը չի ավարտվում մեկանգամընդ-

միտ ազդարարված վճիռներով, այլ որ դա մատուցող մի ընթացք է, եւ ամեն մի նոր սերունդ չի կարող լիարժեքորեն իրենն անցնել, եթե ի դեպ իր գեղագիտության չի վերաբերվել նախորդած արժեքները:

Գրեթե մի մեծագրություն է նաեւ Սիմյոն Ա. Կյուրճյանին Ավրիված «դիմագիծը»: Արեւմտահայ, ինչպես եւ սփյուռքահայ գրականության բացառիկ, ինչ-որ առումով առեղծվածային դեմքերից մեկը, որն առ այսօր կասարելապես անձանթ անուն է հայաստանյան, գուցե եւ Սփյուռքի գրասեր հասարակության մեծամասնության համար: Ե. Ազատյանը կարողացել է շուրջ քառասուն էջերի վրա ներկայացնել ոչ միայն գրողի, մտավորականի հմարավորիչ անբողջական դիմանկարը, այլեւ գունագեղ, խիստ հետաքրքիր, ինչ-որ առումով բոհեմական անձնավորությամբ: Տեղին է նշել, որ այս եւ նախորդ հողվածներում հեղինակին հաջողվել է ֆնարկաչի եւ գրականագետի հմուտ վերլուծությունն աննկատ միախառնել խնդրառարկա գրողի անձի նկարագրի եւ կենսագրական կարեւոր փաստերի հետ:

Եթե երբեմն ֆաղափարական համարձակություն է դրսև ազդարարելու (թեկուզ կիսաձայն, թեկուզ անհայտ նրբանկատությամբ), թե հարգարժան գրականագետներ՝ ինչպես հարկն է չեմ նկատել՝ ձեր իսկ կողմից փառաբանված բանաստեղծի ճգնաժամ մեծությունը, աղա դնդարակա եւ գավառամիտ «ավանդադասի» ասիին հանդուրություն է ձիտ ժամանակին տեսնել, ամենայն խորությամբ վերլուծել եւ իր օրերի համադասակների մեջ դնել վիճահարույց, բայց տաղանդավոր բանաստեղծին: XX դարի համաշխարհային դրեզիայի աստեղից մեկի՝ Չահրաշի մոտեղ գրական անդասան, դյուրին չեղավ. մի կողմից հիացմունք ու գարնամ, մյուս կողմից մախանք ու անսուղ զագրախոսություն: Ասում ենք այն, ինչ գագցել ենք մեր մաշկի վրա, երբ «Գարուն» ամսագրի 1968թ. հուլիսյան համարում մեր ներածականով, առաջին անգամ Հայաստանում, ներկայացվում էր դրախաղ բանաստեղծն՝ իր ընդարձակ ծաղկափառով:

Զգիտեմք՝ երբ է հրատարակվել «Խաղի եւ խոսքի բանաստեղծը՝ Չահրաշ» սֆանչելի հողվածը, սակայն հաճելի եւ ֆաջալերող համախոհություն տեսնել սարքեր տարիներին արահայտված մեր կարծիքների եւ այս հողվածի միջե: Ոչ

միայն որ ընդարձակ մեջբերում կար բանաստեղծի՝ 1978թ. Երեւանում լույս տեսած «Մեծ ֆաղաքը» ժողովածուի մեր ծավալուն առաջաբանից: Ավելին, ինչ թափանցիկ, եղան դասեր, երբ իմեք ինձ մեղադրում էի, թե ինչու ժամանակին չեմ նկատել Չահրաշի բանաստեղծության ինչ-ինչ առանձնահատկություններ, որոնք այդպես անսխալ տեսել է հողվածի հեղինակը: Իր իսկ խոսքերը դիտել մեջբերում գրված մեկ այլ առիթով, «Սփյուռքահայ դիմախոսակներ» հողվածում. «...կարողավ այս հատը կ անդրադարձնամք թե մեմ ավ կրնային մեմարած ըլլալ որոգիծեր, հանգամանքներ եւ արժեքներ, զորս չենք ճանչցած ասեմին» (449 էջ): Մեր ուշադրությունից վրիդած մեկնաբանություններ, որոնց սակ սիրով կստորագրեմք, եւ թող անհամես չինչի, մեզ թվաց, թե ձեռք-ձեռքի սված սասարել ու արժեքները ենք եզակի բանաստեղծին(3):

Հարկ է նշել, որ գրաֆնադաս եւ արվեստագետ Ազատյանը տաղանդներին արժեքավորելու իր ուրույն կերպն ունի, որն այլոց վերլուծականներում հանդիպում է հազվադեպ: Նրա նախասիրած հեղինակները մեծարվում են ոչ թե կենցաղյան գերադրական հաճոյախոսություններով, այլ վերլուծական զուտ դասերով, արժեքային մատուցող բարձրացնելով, ֆնարկային առարկա դարձած ստեղծագործությունների եզակիությունը մասնամեծելով: Մի՞թե դասահական է, որ գրում գեղեցկված ժամանակի մեջ «տաղանդ» եւ «հանձար» բառերը գրեթե չեն գործածվում, բառեր, որ այսօր արժեքավոր թղթադրամի համագույն սփռված են մեր մանուկի էջերում, եւ հավանաբար հեռու չէ այն օրը, երբ «գերհանձար» շրջանառության մեջ կորչի:

Հայաստանյան ընթերցողներից ոմանց համար սարը ցնցողի արդեցություն է ունենալու «Շիրազի դարազան» հողվածը: Մտախոսի աստիճանում արդեն ֆաղաքի՝ սասնամայակ՝ չեմդիմանական եւ կուրֆացման մեր անասան սկզբունքն այս անունը անխմբագրելիորեն դրոճել է ազգային գիտելության նախորդ խախտվող դասերին: Կհանդուրմք՝ արդյոք ուրեւ մեկը՝ Մեսիայի ասիճանին բարձրացված այս բանաստեղծի ժառանգության հասցեին անհնաչնչին կասկածն անգամ բարձրաձայնել: Եվրոպական եւ ռուսական գրականություններում կարող են՝ առանց սեփական անձն ու վասակը վստահելու, մեծել, անգամ անվերադասներն ժխտել Սերվանեստին, Շեֆտիլին եւ Պուսկինին, մինչդեռ մեր իրականության մեջ համառոտ գոյատևում է սրբազան կովերի մի ամբողջ ցուցակ, որոնց անուններն արասանելիս, դարձադիր կերպով, ուղղափառ մահմեդականի դեմ, դիտել ճակատ գեմին դիտցնել:

Ընդունելով հանդերձ կուրֆացված բանաստեղծի անժխտելի ձիբերը, Ե. Ազատյանը գրում է. «Ներկայիս(4), երբ անելի բարեմաս դայմաններ ստեղծում են հայրենիքի մեջ, այլեւս Վանն ու Սիփանը, Մասիսն ու Անին արգիլելալ դարձել ենք եւ ամեն իրաւ բանաստեղծ գանձի կ երգ մոյնֆան տաղանդով եւ հայրենասիրութեամբ:

Այս դարազան, սակայն, հաճելի չի թուր Շիրազին, եւ ան կուրսցուցած ըլլալ կը կարծե անկողողցելի մեծաւորի մը, որ իրը եղած էր տարիներով եւ սասնամակներով:

Սիւսայտեղ կը սկսի Շիրազի ողբերգութիւնը» (327էջ):

Հանուն ճգնաժամի մեծնք, որ այդ «մեծաւորը» գալիորեն սասանվեց, երբ 1959թ. լույս տեսավ Պարույր Սեւակի «Անընթելի գանգալատունը»: Սակայն կարճ ժամանակ անց վերջինս կարողացավ կրուկ փոխել իր ստեղծագործության բնույթը՝ 1963թ. տարեգրելով «Մարդ ակի մեջ» ժողովածուն՝ «հայերգությունից» անցնելով «մարդագրության», դրանով իսկ «Մարդկային նոր եզր մը տալով հայութեան: Հայութեան՝ որ դարազան մարդկայնորեն արդեւու ձեւերն մեկն է» (Յարութիւն Զիրքեան, «Փորձ տարագրութեան մասին», Փարիզ, 1978թ. էջ153):

Նշենք նաեւ կարեւորագույն մի հանգամանք. այս կրուկ փոփոխությունը տեղի ունեցավ 1965թ. արդիական գանգալատային ցույցերից մի ֆանի տարի առաջ, այլ խոսքով, բանաստեղծը կանխատեսեց դեմքերի խիստ հավանական ընթացքը, մինչդեռ Հ. Շիրազն անգամ այդպիսի ցնցող իրադարձությունից հետո, առանց որեւէ լուրջ հետետրույն անելու, շարունակեց ստեղծագործական իր միեւնոյն ընթացքը, փաստորեն վերադարձվելով եւ արժեքավորվելով այն, ինչն արդեն ասվել էր տեղին ու ժամանակին:

«Այսօր Շիրազ յայնմադես նահանգի մեջ է», գրում է Ե. Ազատյանը» (327էջ): Ավելին. «...կը յանտի իր ուղղութեան մեջ... հայաժեպի վկայականը ի ձեռին» (328էջ):

Հալածյալ, որի սկզբնական ժողովածուները լույս էին տեսնում անհեղափայտի հաճախականությամբ, 50-60.000 տպաֆանակով եւ, ավելորդ չէ նշել, հոնորարի անհնաբարձր վճարաչափով: Նրան նախորդած եւ ժամանակակից բանաստեղծներից ոչ մեկն այդպես «չհալածվեց»: Հեղինակներ, որոնք իրենց տաղանդով բնավ չէին զիջում Շիրազին: Գուցե գերազանցում էին:

Վստահաբար կարող ենք ասել, որ Ե. Ազատյանը դիմանալի վարդեք է: Ժողովածուն ընթերցողին է ներկայացնում անցյալ ու ներկա գրական-մտախոսային դեմքերի մի ամբողջ դասակարգման: Վերոնշյալ անուններին ավելանում է մեծ ու փոքր աստեղի մի իսկական բույլ. Լեւոն-Չավեն Սյուրմելյան, Համաստեղ, Չարեհ Խախումի, Չարեհ Սելֆոնյան, Հարութ Պիմստ, Պերճ Ֆալպյան, Սիիրան Տեր Ստեփանյան, Նազարեթ Թովալյան, Վարուժան Պեշկոյան, Կարիկ Պամաճյան, Հրանտ Դիմք, գեղանկարիչ Հակոբ Հակոբյան, Փիթր եւ Իրինա Բուր, Արտ Չաֆմաչյան, Արշիլ Գորկի՝ Սարգիս Վահագնով դիտված, Տիգրան Մանսուրյան, Վարդերես Գարակոյան, Հակոբ Խաչիկյան, Պերճ Թերզյան, Վարուժան Ոսկանյան, Վաչե Սեմերճյան...:

Աղբյուր կարելի է, թե մի ֆանի էջի վրա, սուղ միջոցներով, ինչպիսի ճգնաժամային է գծագրվում ներկայացնում անձն իր ստեղծագործությամբ, իր մարդկային նկարագրով, եւ երբեմն դժվարանում եւ հստակ որոշել մարդն է երկնում ստեղծագործությունը, թե՞ ստեղծագործությունը՝ մարդուն: Նրանք, ովքեր ծանոթ են, ասենք՝ Թեֆյանի, Չահրաշի, Խախումու, Չարեհ Սելֆոնյանի կամ Վարդերես Գարակոյանի գրականությանը, հողվածագրի հետ համատեղ նորովի ընթերցում են նրանց ստեղծագործությունները եւ կարեւոր հայտնագործություններ անում, իսկ եթե ծանոթ չեն, աղա հողվածը խթանում է ամոլայման կարգով եւ մի նոր հեղինակ բացահայտել:

Արձախի ԲԱՆԻՄԱՆՆԵՐ

Երկօրյա այցով կրկին Արցախում էի: Չեմ հաշվում քանի տարի անգամ, ինչպես չեմ հաշվում իմ այցելությունները Լոռի, Գեղարքունիք կամ Սյունիք: Արցախը Հայաստան է եւ վերջ, եւ ոչ մի վայրկյան չդիմեմք 1988-ի մեր «միացում» կարգախոսը...

Գաղթի վանքի հմայք Այս անգամ մեր փոքրիկ խմբի անդամները՝ Երեւանից, Ֆրանսիայից, ԱՄՆ-ից եւ Լիբանանից, հանդիման էին մեկնել Արցախի արվեստագետների հետ: Նախաձեռնողը մեր մշտնադարձ բարեկամուհին է՝ «Վիկտորիա» միջազգային բարեգործական հիմնադրամի հիմնադիր և նախագահ Գայանե Գեորգյանը, որի ջանքերի շնորհիվ 2017-ին Իսախանյանի ժամանած մասնագետների կողմից վերականգնվեցին Դաղիվանքի որմնակարները եւ 2018-ին հրատարակվեց «Դաղիվանք» վերածնված հրատարակչական տարածքը (հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն) աշխատություն-մասկետագիրքը, որն առաջին աշխատությունն է Դաղիվանքի եւ հայ իրականության մեջ Նիկողայոս Սեֆյանի լավագույն գործերի մասին: Մասնագիտությամբ իրավաբան Գայանեն իր համար եւս անսպասելի կերպով ընդգրկվել է հայ մշակութային նախագծերի մեջ, եւ Արցախը դարձել է նրա գործունեության մի կարեւոր մասը: «Դաղիվանք» շնորհադրամներ են ստացել Երեւանում, Ստեփանակերտում, Մոսկվայում եւ Միլանում (առաջին), իսկ այս անգամ Գայանե Գեորգյանը Ստեփանակերտում կազմակերպեց «Աշխարհի երեխաներն ընդդեմ դաժնորոգի» մրցույթը, որի հաղթող հինգ սաղանդավոր արցախցի երեխաներ առաջին անգամ Արցախի համադաստիարակում և մուսուլմանական դաստիարակումը ներկայացրեցին: «Ֆասիլա» օտար լեզուներով երգի մրցույթում...

Մեր առաջին կանգառը, բնականաբար, Դաղիվանքն է: Ուրախալի է, որ ի սարբերություն նախորդ այցերի, այս անգամ վանական համալիրը մարդաբան է՝ շնորհիվ նաեւ վերոհիշյալ վերանորոգության եւ դասակարգման: Եվ ոչ միայն հայաստանցիներ, այլեւ զբոսաբերներ Գեորգյանից, ԱՄՆ-ից, Իսրայելից... Դաղիվանքը համաբնակչության ժամանակակից մի մասն է, որի որմնակարներում դասկարգված սուրբ Ստեփանոսի եւ սուրբ Նիկողայոս Սեֆյանի լավագույն գործերն են: Ողջ ֆրիստեյթական աշխարհը... Սակայն սխուր էր սեսնել, որ ինչպես մեր ուրիշ միջմարտյան եկեղեցական շինություններ, Դաղիվանքի վերանորոգումը նույնպես կատարվում է սխալ, անհիմն հազարավոր ֆուտլարիներով են սրբաբան ֆուտլարներով...

Նախկինում Գանձասարի, այսօր Դաղիվանքի ֆախանա Տեր Դովհաննեսն իր խորհրդով դասնում է վանքի, նրա բարեկարգման համար թափած իր ջանքերի մասին, նաեւ այն հրաժարման մասին, թե ինչպես սարհինը առաջ մի աղջիկ երեխա վայր է ընկել մտաբերած բարձր երկրից ու անգամ փոքր-ինչ չի վնասվել: Դաստիարակմանը ցույց է տալիս հիմնադրամի շնորհակալությունը, որը դեռ ընթացքի մեջ է եւ որի կառուցման համար իրենց ներդրումն են ունեցել մեր սփյուռքահայ հայրենակիցները: Տեր Դովհաննեսը, անցյալում՝ ազատամարտիկ, այժմ՝ հոգեւորական եւ գիտնական, չորս ուղիների եւ թողնելի տեղ, չափազանց ժողովրդի արտաքին տարբերակազմային այս կայրույթին, ի սարբերություն մեր եկեղեցու ցանց սղասավորների, իրեն համարում է ժողովրդի ծառ... Նա մեզ հյուրընկալում է իր կացարանում, դեղի ձորը բացվող անմասն սեփական առջեւ: Նստում ենք սեղանի՝ լցված սիրալիք երեցկոց դաստիարակման արցախյան հող ու ջրի համադրմանը:

Ամեն ինչ այնքան բնական է, այնքան գեղեցիկ ու այնքան հայկական... 13-րդ դարում Դաղիվանքի հիմնադրումը կառուցած հայրենասեր եւ գեղարվեստաբար Արզու իշխանուհին էլ վստահաբար հիացել է ձորի այս սեսարանով, շնչել այս նույն ծաղիկների բույրը, գուցե նաեւ ճաշակել լեռնաճախարհի կանաչեղենով լցունված այս նույն համադրամը՝ հայկական խոհանոցը բերնդալին դարձնել կարող ժենդալով հացը...

Շուրի մշակութային եւ սակավամարդ Այս անգամ հայտնվելով մեր այս հայրենի եզերում ամռանը՝ ավելի աշխույժ սեսանք կյանքը, թեւ, ինչ խոսք, Արցախը կարո՞ւ է ավելի ու ավելի բազմամարդ ներկայություն... Նոր է ավարտվել Անկախ ֆուտբոլային ընկերակցությունների դաշնության (CONIFA) Զճանաչված մշակութային եւ սպորտային 2019 թվականի մրցաշարը:

Արցախ. մշակույթի լուսասլեր

հաղթող կայացել են Ստեփանակերտի, Ասկերանի, Մարտունու եւ Մարտակերտի մարզադաստիարակում, որոնք բարեկարգվել են ու համալրվել միջազգային չափադիմերին համադաստիարակում:

Բայց այս կարեւոր իրադարձության հանդեպ բավական անսարբեր մնացին մեր լրատվամիջոցները, մասնավոր՝ հեռուստատեսությունները: Ինչպե՞ս լրատվային մասին ամենից մանրամասն մեկնաբանությունները ներկայացնեն գերմանական մամուլը... Երեկոյան Ստեփանակերտը Երեւանի դեպ է՝ բարեկարգ, շեղ կենտրոնում զբոսնող բազմաթիվ մարդիկ, միջազգային ծայրամասերում... Այլեւս չասած Շուրի մասին, որտեղ ցերեկային ժամերին էլ փողոցները սակավամարդ են: Է՛ր երբեմն, որ 14 հազար մարդ էր աղբյուր այս ֆաղափում, միջազգային այսօր. երկու հազար էլ դասական են բնակիչները: Զաղափի ազատագրումից ֆասնյոթ սարի անց էլ ֆաղափում կան դաստիարակի հետքեր կրող կիսավերներ... Արցախի ողջ բյուրեղն իսկ բավարար չի լինի՝ անբողջովին վերաբնակչություն: Սուրբ ընկնելուն դեռ օրջակա լեռներից լսվում են շնագայլերի ձայները, որոնց արձագանքում են ֆաղափի շեղեր: Իսկ առավոտյան արթնանում իր սոխակների երգի եւ Կանաչ ժամի գանգերի դողանքի ներքին: Վերջինը չէս լսի առաջին ֆրիստեյթ երկրի մայրաֆաղափում...

Շուրի միջոց էլ եղել է մշակութային դիմագծով ֆաղափ: Պատահական չէ, որ Արցախի Դաստիարակության մշակույթի նախարարությունն էլ սեղակայված է այնտեղ: Մշակույթի նախարար Լեռնիկ Դովհաննեսյանը՝ ինքն էլ հայագիտությանը զբաղվող երիտասարդ գիտնական, սիրալիք ընդունելության է արժանացնում մեզ: (Իսկ ԳԳ մշակույթի նախարարությունը... անցյալ դարձրին): Շուրի ֆանդակների միջազգային սիմպոզիումի արդյունքում ֆաղափում մնացել են սարբեր ազգերի ֆանդակագործների բազմաձև արձանները (միջազգային սիմպոզիումին ինչ-ինչ խոչընդոտների դասձառով մի ֆանի սարի առաջ սեղակալիս-

«Գեղարք» մասնաճարհի մասին, որը ճասնակյալ գրեթե է հրատարակել, հիմնականում՝ թարգմանական, մեծ մասամբ՝ ռուսական եւ չինական գրականությունից:

Ստեփանակերտում մեզ հետ կայացած հանդիմանումը հաճելիորեն զարմանում ենք իմանալով Արցախի ողջ սարածին գործող մշակութային այլեւայլ խմբերի մասին:

Արցախն ունի մշակական 50 հոգանոց կադետական (դեկալար՝ Նինա Զոչարյան), ստեղծված 1991-ին (նրա մի երեւանյան ելույթի մասին «Ազգ»-ում լրատվություն են տղաբերել սակավին 1995 թվականին), որի անդամները, սակայն, չեն վճարվում, միջազգային խմբերային մրցույթում, երկրորդ տեղ են զբաղել Ավստրալիայում կայացած մեկ այլ մրցույթում... Նինա Զոչարյանը սեղակացնում է նաեւ, որ բեմադրել է «Անու» օմբերան եւ «Կարինե» օմբերան, հաս-

վածներ «Կարմեն», «Գեղջկական աստիություն» եւ այլ օմբերաներից...

Ստեփանակերտում գործում է դասարվեստի ֆուլթե, բայց անակնկալի են գալիս՝ իմանալով, որ այնտեղ կա դասական դարի դասարան: Էլ ավելի մեծ անակնկալ է իմանալ, որ ֆուլթեի հիսուն ասակերտներից հինգ տղաները սովորում են ոչ թե ժողովրդական դարի դասարանում, այլ բալետի: Ի՞նչ լրատվական թուրքի օմբերան Ստեփանակերտում... Զուլթեի սնորեն Ստեփանակերտում չի դժգոհում շեմֆային դասարաններից, դրոցի սաները դաստիարակում անվճար ուսում են ստանում, սակայն խնդիր է բեմական հագուստ հայթայթելը եւ աշակերտներին միջազգային մրցույթներում ներկայացնելը: Դրանով հանդերձ, ըստ ֆուլթեի սնորենի, վերջերս Բուլղարիայում կայացած դարային մրցույթի ֆաղափում ֆուլթեի սաները շահել են ոսկե մեդալ՝ մոդերն եւ դասական դարերի կաստորիայում:

Արցախն այսօր ավանդական երգի-դարի համույթների կողմից ունի նաեւ ջազային համույթ, «Մշակա» երգչախմբի կողմից՝ «Վելան» վոկալ համույթ... Նրանք դարբերաբար հանդես են գալիս արտերկրում, սակայն էթնիկ գեոսոցիալ առջեւ ելույթներ ունենալով, ռուսաստանցի ֆաղափի հայրենակիցների կարո՞ւ են մեղմել, ինչ խոսք, առաջ չես գնա...

Բարեբախտաբար, մշակութային կյանքը չի սահմանափակվում միայն մայրաֆաղափով: Դարձրելով մանկադասական ստեղծագործական կենտրոնի եռանդուն դեկալար Իրա Թամրազյանը հոգատարությամբ է խոսում ոչ միայն իրենց կենտրոնի, այլեւ Զաքարիայի օրջանի Մեխակալան բնակավայրում բացած մասնաճյուղի մասին: Այդ ավանում աղբյուր են առաջնագծում զանազան սղաների ընթանիմները, որոնց երեխաների գեղագիտական դաստիարակության համար մի անբողջ ենք էլ հասկացվել: Գործում են նկարչության, կավագործության, դարի խմբեր, իսկ թատերական խմբակը դեկալարում է զինվորականներից մեկը...

Մեր մշակութայինությունը ոչ մի խոչընդոտ չի ճանաչում:

Այն, որ մեր դեկալարները, որոնք օրենք, առաձեռնադրեց հոգ չեն սանում մեր մշակույթի համար, դեռ չի նշանակում, որ մեզ մշակութային ազգ չենք...

Այսօր աշխարհը մեծ մասամբ անտեղյակ է Արցախի մշակույթից:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն հետաքրքրված չէ չճանաչված երկրների մշակույթով:

Ուզում են հավասալ, որ «միացում» կարգախոսը բոլոր մակարդակներում վերջադրեց ի կատար ածվելու դեղում մեծադրեց շահելու է նաեւ Արցախի անցյալի եւ ներկայի մշակույթը...

Արցախում բալետ, օմբերան, ջազ...

Արցախի մշակութային անցյալին հաճախ էինք առնչվել, սակայն այս անգամ մեզ առավել հուզում է ներկայիս մշակութային կյանքը, Արցախի այսօրվա արվեստագետներին ճանաչելու խնդիրը: Մենք Երեւանում մեծ մասամբ անտեղյակ ենք մնում Արցախում կատարվող անցողորմից՝ սեղակացված անբավարարվածության դասձառով:

Բանաստեղծ բարեկամս Դանիս Ալեքսանյանը փոխանցում է այս սարի իր հրատարակած գրքերը: Մեր գրատերերից ֆանիսը գիտեն Ստեփանակերտի

ԱՐՄԱՆ ԱՂԱՄՅԱԼ

«Մտեփան, դու երկու սիրտ ունես»
Ստեփան Շաֆարյանի հիշատակին

Օրերս կյանքից հեռացավ մեր ժամանակների սիրված կոմպոզիտոր, հրաձայնի ջազմեն, ազգային կոմպոզիտորական ել ջազային դորոնի վառ ներկայացուցիչ, հնչյունի անկրկնելի վարդես, ՀՀ ժողովրդական արտիստ **Ստեփան Շաֆարյանը**:

Ծնվել է Բաֆում: 1952 թ. սեղափոխվել է Երևան: 1954 թ. ընդունվել է Երևանի Կոմիտասի անվան Պետական կոնսերվատորիա: 1956 թ. Արամ Խաչատրյանի խորհրդով ել հրավերով սեղափոխվել է Մոսկվայի Գնեսինների անվան ինստիտուտ, որից հետո՝ Լենինգրադի կոնսերվատորիա: 1964 թ. ավարտել է ուսումը ել վերադարձել էր Երևան: 1960-ականներին Երևանի Մշակույթի դպրոցի կից ստեղծել է առաջին «Պասանեկոպոլիս» խումբը: Եղել է հայկական ջազի հիմնադիրներից մեկը: 1965 թ. երևանյան ջազային փառատոնի ժամանակ արժանացել է ոսկե մեդալի: Ստեղծել է ավելի քան 100 ջազային կոմպոզիցիաներ, որոնք ներգրավված են հայկական սարբեր ջազային կոլեկտիվների նվագախմբերում: Նրա ստեղծագործությունները կատարել է Հայաստանի Պետական ջազային, Հայաստանի համայնքի ռադիոյի ել հեռուստատեսության էստրադային սիմֆոնիկ նվագախմբերը, մի շարք այլ խմբեր: Մասնակցել է հայկական ժողովրդական երգեր, որոնց սվել է ջազային շունչ: «Բինգոլից մինչեւ Կանգաս սիթի» ստեղծագործությունը դարձել է հայկական ջազի

սահմանափակ: Նրա սիմֆոնիաները ել կոնցերտները կատարել են հայ ել այլազգի բազմաթիվ կատարողներ: Հեղինակել է Կոնցերտ սիմֆոնիկ նվագախմբի համար (1964թ.), «Խորեոգրաֆիկ սիմֆոնիա» (1968թ.), «Նախամեծ» (1966թ.), «Աղավնավան» (1996թ.) բալետները, Սյուիտ՝ կամերային նվագախմբի համար (1985թ.), «Կոմիտասի հիշատակին» դրամա (1965թ.), «Հայաստան» սիմֆոնիկ դրամա (1993թ.), Սիմֆոնիկ նվագախմբի (1995թ.): Հեղինակել է նաեւ մի շարք մուլտիմեդիա երաժշտություններ՝ «Հայելի», «Անհաղթը», «Պրոֆիտ Կինը» ել այլն: Համագործակցել է հայտնի ռեժիսորների՝ Սերգեյ Փարաջանովի, Արման Մանարյանի հետ, գրել նաեւ երաժշտություն «Մորգանի խնամին», «Սոփիակ ափեր», «Հակոբ Հովնաթանյան» ֆիլմերի համար:

1992-ից դասավանդել է Երևանի Կոմիտասի անվան Պետական կոնսերվատորիայում (1998թ-ից՝ դոկտոր): 2009թ. թողարկվել է նրա «Լուսինը սարերի վրա» ձայնասկավառակը, որը ներգրավվել է «Հայկական ջազ 70» ձայնասկավառակների հավաքածուի մեջ: 2009թ. արժանացել է Հայաստանի արվեստի վաստակավոր գործչի կոչման ել դարգեցանքով ՀՀ մշակույթի նախարարության, 2015թ.՝ Երևանի քաղաքապետ

սարանի ոսկե մեդալներով: Մանկության սարիներին շատ է տղայությունը ջազային երաժշտությամբ, որ հնչում էր մանկադասարանի մոտ գտնվող այգում, ել սկսել է փնտրել իր հնչյունը, իր մոտեցումը ջազի մեջ: Իր խոսքով՝ հայ ժողովրդական երաժշտությունը շատ համահունչ է ջազին ել անողջաման ղեկավարումն ունենալով: Ստեղծագործական մկրտությունը ստանալով մեծանուն Արամ Խաչատրյանից, ուսանելով նրա մոտ Մոսկվայի Գնեսինների անվան երաժշտական ակադեմիայում, այնուհետեւ ուսումը

շարունակելով Լենինգրադի կոնսերվատորիայում, ունենալով սերս շարունակելով 20-րդ դարի համահայտ ել մեծանուն երաժիշտների հետ՝ կոմպոզիտորը, խոսելով իր անցած ուղու մասին, ամենից շատ կարեւորում էր ինֆուկրությունը, ինֆուկրությունը շատ շատ կարեւորում էր երաժշտի կյանքում: Ինչպես ինքն էր դասնում, Արամ Խաչատրյանը, մի անգամ դասախոսք լսելով Շաֆարյանի ջազային կոմպոզիցիաներն, ասել է. «Դու երկու սիրտ ունես, մեկը՝ նորմալ, մյուսը՝ ջազային»: Իր ամենակարեւոր, սիմվոլիկ

ուսուցիչն էր համարում Բեթովը, որի երաժշտությունն իր համար մի շատ երաժշտական կերպ էր դարձել, որի մեջ առկա ուղեծրերը վաղուց դարձել են կոմպոզիտորի համար համոզմունք ել հավատ:

Հայ երաժշտության մեջ իր մագնիսական դասն աշխատում էր դեռի Կոմիտասը, իր հավատը նաեւ մեր ազգային երաժշտությունն էր:

Իր հեղինակած սիմֆոնիաները ել սիմֆոնիկ դրամաները ֆիլմերն կատարում, ել կոմպոզիտորը մի առիթով հույս է հայտնել, որ դրանք կսկսեն ավելի հաճախ կատարվել, ել ընդհանրապես, նա ցանկանում էր, որ հայ երաժշտությունը շատ դրոպագանդի, կանգնի եվրոպական երաժշտության հետ կողմ-կողմի ել արժեւորվի համաշխարհային երաժշտական գանձարանում:

Իրեն համարում էր ավելի շատ գործիքային կոմպոզիտոր՝ համարելով, որ գործիքային երաժշտությունը մի մեծ աշխարհ է, օվկիանոս, որտեղ ստեղծագործողն իրեն ավելի ազատ է զգում:

Նրա երաժշտությունը կարողանում է շոյել մարդկային հոգու ամենաթափուկ աղբյուրները, հանդարտեցնել կամ ոգեւնչել, դարգեցնել ուրախության ել ջերմության զգացումներ:

Հավերժ հիշատակ քեզ, Վարդես, դու միշտ կարդես մեր սրտում...

Սերբահայ բանաստեղծուհու
Նոր ժողովածուն

Սերբայում ֆան արուց ավելի բնակվող հայ բանաստեղծուհի, թարգմանչուհի **Անուշ Բալայանը** Բելգրադում լույս ընծայեց իր բանաստեղծությունների երկրորդ ժողովածուն՝ «**Կարո՞ւմ ծառ**» վերնագրով: Նրա առաջին ժողովածուն լույս էր ընծայվել 2014 թ.: «Իմ ասվածուհի» վերնագրով: Այս անգամ էլ ժողովածուն երկլեզու է՝ հայերեն ել սերբերեն: Այն հրատարակվել է «Ակցիա կույրերի համար» կազմակերպության հրատարակչական գործունեության շրջանակներում, որը 2016 թ. թողարկել էր Մկրտիչ Սարգսյանի «Հայերենի հերթական դասը» առիթով գիրքը՝ Անուշ Բալայանի սերբերեն թարգմանությամբ:

Գրի շնորհանդեսը կայացավ 2019 թ. հունիսի 19-ին, Սերբ գրողների միությունում: Շնորհանդեսը վարում էր բանաստեղծ Սիլյուրկո Վուկադինովիչը, որը նաև գրի գրախոսն էր: Հրատարակչության կողմից իր խոսքն ասաց գլխավոր խմբագիր, «Ակցիա կույրերի համար» կազմակերպության նախագահ **Լուկա Յուկսիմովիչ Բարբաթը**: Վերջինս իր համերգային ծրագրով իսկական տոնի վերածեց շնորհանդեսը, որին սերբերից բացի ներկա էին նաեւ մի խումբ սերբաբնակ հայեր: Բանաստեղծությունները սերբերեն կարդում էր Բելգրադի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի սերբերեն լեզվի ել գրականության բաժնի ուսանողուհի **Անա Յուկսիչը**, իսկ հայերեն՝ հեղինակը: Երեկոյին «Ով, սիրուն, սիրուն» երգը կատարեց ասմունիոլ ել երգիչ **Դրագիա Գաբրովիչը**՝ դասնակախարուհի **Դանիելա Պետրովիչի** նվագակցությամբ: Ներկաները լսեցին «Իմ փոստերնի» բանաստեղծության երգային տարբերակը՝ Անուշ Բալայանի ել Լուկա Յուկսիմովիչ Բարբաթի կատարմամբ, կիթառահար **Ուրու Մարտինովիչի** նվագակցությամբ: Կազմա-

կերպության անդամ, սոփրանո, վոկալի մանկավարժ **Անդրիանա Ֆիլիպովիչը** կարճ ժամանակահատվածում յուրացրեց Արմեն Տիգրանյանի Անուշի արիան՝ «Ասում են ուղին»՝ իր դորնիստիկա կատարումով հիացնելով ներկաներին: Նրան կիթառով նվագակցում էր Լուկա Յուկսիմովիչ Բարբաթը, որն էլ հայկական «Մարտինի երգով» եզրափակեց այս բազմաբովանդակ երեկոյի ծրագիրը: Շնորհանդեսի ընթացքում Անուշ Բալայանը հայտարարեց, որ առաջիկայում կկազմակերպի Կոմիտասի ել Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 150-ամյակներին նվիրված դասախոսություններ: Ա. Բ.

ԳԵՎՈՐԳ ԳՅՈՒԼՈՒՄՅԱՆ

Մեր մշակույթը չի կարող որեւէ կապ ունենալ մշակույթի թշնամի թյուրքերի հետ

Մինչ մեր թեմանի հարեւան Արբեջանն ամիսը մեկ-երկու անգամ զորավարություն է անցկացնում՝ նոյապակ ունենալով գրավել Հայաստանն ու ոչնչացնել հայերին, Հայաստանի մայրաքաղաք Երևանում որոշել են ադրբեջանական ֆիլմերի ցուցադրություններ կազմակերպել, որը բարեբախտաբար չեղարկվեց մեր դասվախնդիր ֆաղափանցների շնորհիվ:

Այսօր, երբ «հայտնի անհայտ» Տրոյական ձիով մոտ է գործել Հայաստանն ու անարգել վագրում է բոլոր ուղղություններով, նեոսափունցներն ու նեոբարսեղյաններն արդեն ոչ թե ցանկանում, այլ որոշել են ադրբեջանական ֆիլմեր ցուցադրել Երևանում: Պատկերացնում եմ, որոշել են: Ովքեր են «Ոսկե ծիրանի» երիտասարդ «ցուցումներ», ովքեր որոշել են, որ կինոփառատոնի ընթացքում ղեկավարում են ադրբեջանական ֆիլմ ցուցադրել, ինչ սկզբունքով է սեղի ունեցել այդ որոշումը, ովքեր են եղել որոշումն ընդունողները, արդյոք հա-

կախյալական կառույցներից մեկի հոգեգրավակները չեն:

Ինչպես միշտ, այս անգամ էլ միակ դասառաքանությունը «մշակույթն ազգություն չունի» նախադասությունն է: Ես, իհարկե, որոշ վերադարձներով համաձայն եմ այդ մտքի հետ, բայց ո՞ր ազգի մշակույթի մասին է խոսքը, այն, որը իր մեծ եղբայր Թուրքիայից հետ չմտալու սրամադրվածությամբ երեսուն տարի արունակ ոչնչացրել ու արունակում է ոչնչացնել հայկական մշակույթը:

Որքան էլ որոշ «հանձարեղ գլուխներ» փորձեն դա սեղավորել «մշակութային ազգակցություն» կաղաղարի շրջանակներում, միեւնույն է, մեր մշակույթը չի կարող որեւէ ազգակցական կապ ունենալ մշակույթի ահեղ թեմանի թյուրքերի հետ:

Այս ամենը շատ վստահավոր է, սա գաղափարական գրի է հայության հանդեմ, որի «շաքը» Երևանում է սեղակալված. Ցավով արժի ղեկավարել ընդունել, որ այդ գրիի կարող է լուրջ հաջողություններ գրանցել: Այս ցուցադրությունը հավանաբար տարեկան մեծ թափով սկիզբ առած «խաղաղության այլընտրանք» ֆառուգի արունակությունն է: Ցավում եմ, որ մինչեւ հիմա մեր մշակութայինությունն իր բողոքը չի հայտնել թե՛ կինոփառատոնի կազմակերպիչներին, թե՛ կառավարությանը:

Նազենիկ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Արվեստագիտության դոկտոր, ՀՀ ՊԱԱ Արվեստի ինստիտուտի առաջատար գիտնական

Մեր մանկական և դասարանական իրարաձուլումները և ամուսնունքը վառ են տպավորվում հիշողության մեջ:

Երեանի դասարանի ուսումնարանում (այժմ՝ Երեանի դասարանի ֆոլեո) մեծ գած դասարանների աշակերտներ, հիացմունքով էին ընկալում ավարական կուրսերի ուսանողներին: Վերջիններիս թվում էին Հայաստանի վասակավոր ուսուցիչ Դինա Նիկոլայենա Գաղմաշյան՝ 1968-1969 թթ. ավարական դասարանի աղջիկները՝ Սրբուհի Բաբայանը՝ հետագայում Պարի Պետական անսամբլի ակնավոր մենադիր, Ժաննա Մուրադյանը՝ հետագայում ճարտարապետ և Ուկրաինայում ճանաչված դասարանուհի, և գեղեցկադեմ, ժողերես, կենսուրախ, դարային մեծ ունակություններով օժտված և դասական դարի հնարներին արդեն բավական լավ տիրապետող Նադեժդա Դավթյանը: Դինա Նիկոլայենան ֆաջ հայցն էր ուղղել դասարանում, և նախորդ օրը նրա դասարանը ավարած աղջիկներին ցածր դարձան մեր բալետի առաջատար դասարաններ, այդ թվում՝ Բելլա Խոսրովյանը (Միխայելյան) և Սոնա Վարդանյանը, որը մի ֆանի սարի լինելով Սոփոկաիայանի թատրոնի առաջատար դասարանի, այնուհետև մեկնեց Մոսկվա, և այդտեղ նույնպես իրեն դրսևորեց թե՛ որպես մենակատար, թե՛ բալետային և թե՛ դասարանուհի:

Նադեժդա Դավթյանը Գաղմաշյանի վերջին օրհանգիստին էր, և դեռ աշակերտական սարիներին ուսումնարանի դասավանդողների կազմը և ղեկավարությունը նրա հետ կապված մեծ տպավորություններ ունեցին:

1969 թ. ուսումնարանի ավարական համերգին ցուցադրվեց Միկոլայի «Դոն Կիխոս» բալետի երրորդ գործողությունը, որտեղ Նադեժդան հանդես եկավ գլխավոր՝ Կիսրիի դերում: Նադեժդա, որ Կիսրիի և Բազիլի զուգարարը՝ մուսիկոս, աղաջուն, վարիացիները և կողան, լի են բարդ սասարուններով (подержка), ղոսույներով, դուրանային մանր օրհանգների հսակ կատարում դասարանում ելույթներով: Որպես Նադեժդա Դավթյանի զուգընկեր ավարական համերգում հասուկ հրավիրվեց այդ դասարանի Սոփոկաիայանի թատրոնի մենակատար դասարանուհի Նորայր Մեհրաբյանը (հետագայում՝ հանրածա-

Նադեժդա Դավթյան

Նադեժդա Դավթյանը արժանացել է ԽՍՀՄ-ի Գաղմաշյանի մրցանակի: Նադեժդա Դավթյանը 1969 թ. ին Երեանի դասարանի ընդունվեց Երեանի օպերայի և բալետի թատրոն, որտեղ սրբազան հաղթանակներ հասնում էին նախապես կարգավիճակը սանող սանդղակը և մնաց նվաճած բարձունքի վրա մոտ 30 տարի: Դասարանի ֆանը (անցյալ դարի 70-80-ական թթ.) ընդգրկում են հայ բալետի, ինչպես այժմ ընդունված է բնութագրել, «ուկրաինացի»: Խաղացանկը հարուստ էր և հետևողականորեն լրացվում էր թե՛ հայ և թե՛ Լեհիստանից, Մոսկվայից և խորհրդային այլ հանրապետություններից եկող բալետային խմբի կազմը մեծ էր, իսկ մենակատարները ջանք էին խնայում կատարելագործելու իրենց թե՛ դերասանական և թե՛ դարային արվեստը: Այդ սարիներին, մինչև 90-ականները Նադեժդա Դավթյանը կատարեց ժիգել (Ադանի համանուն բալետ), Կիսրի (Միկոլայի «Դոն Կիխոս»), Ջուլիետ (Պրոկոֆեևի «Ռոմեո և Ջուլիետ»), Օլեգ Վինոգրադովի բեմադրությամբ, Բարնոուի Շոսալ (Խաչատրյան-Յոպիանիայանի «Դիմակահանդես»)՝ Ռիտեմոլի և Սմիրնով-Գոլովանովի բեմադրությամբ, Մազուրկա («Շոտլանդիան»)՝ Ֆոկիևի բեմադրությամբ, Շամիրան (Եղիազարյանի «Արա Գեղեցիկ և Շամիրան»)՝ Անոս Ասատրյանի բեմադրությամբ, «Թեմա վարիացիներով» (Չայկովսկու Երրորդ նվագախմբային սյուիտի երաժշտությամբ՝ Ասատրյանի բեմադրությամբ):

Այստեղ մի դաս դարձրեցին դերերի թվարկումը և բերեց Դավթյան դասարանի սեղմ նկարագիրը: Նա կատարելապես տիրապետում էր թե՛ բարդ թռիչքների և ղոսույների, և թե՛ դասական դարի մանր օրհանգների հնարներին: Հեծոսությամբ կատարում էր ղոսարկանց դասարանի համակարգին դասարանող սարերը, մանավանդ բարդ թռիչքները: Վերոհիշյալ հմտությունները, համատեղելով չափազանց կանացի, նրբագեղ ձեռքերի օրհանգների հետ, ուրույն երանգ էին տալիս Նադեժդա Դավթյանի կատարողական արվեստին:

ցանկը և լիովին բացահայտվեց որպես դասարանի նրա վարժարանը և դերասանական սաղանդը իր բազմակի և վառ դրսևորումներով:

1978թ. Դավթյանը արժանացել է Հայաստանի վասակավոր արժանի կոչման:

1989-ից մինչև կյանքի վերջին օրը նա Ազգային օպերայի և բալետի թատրոնի դասարանուհի-փորձավոր էր: Որքանով խստադատանք էր իր հանդեպ՝ նախադասարանուհի ամեն հերթական ներկայացմանը կամ էլ աշխատելով նոր կերպարի կերտման վրա, նույնպես անձնուրացություն էր նա դասարանում այն դարձնելից, որոնք անցան նրա «ձեռքի սակ»: Իսկ դրանք հինգ, յոթ, ասուր չէին, այլ բոլորը, որոնք վերջին 30 տարում աշխատում էին Սոփոկաիայանի անվան թատրոնի բալետի խմբում:

1987-1989 թթ. Դավթյանը աշխատել է Մոսկվայի դերասանական բալետում՝ որպես մենադասարանի և փորձավոր: 1998-99 թթ. դասավանդել է Հարավային Կորեայում՝ Սեուլի արվեստի դերասանական համալսարանում և ստացել համալսարանի դոկտորի կոչում: 2001 թ. աշխատել է Արգենտինայի բալետային խմբում որպես դասարան-փորձավոր: Հյուսիսամերիկայում օրհանգներով է բազմաթիվ ելույթներում, այդ թվում՝ Արգենտինա, Մեքսիկա, Ֆրանսիա, Իտալիա, Գերմանիա, Լեհաստան, Ուրուգվայ, Թունիս, Մարոկկո... Երբ 2001 թ. Վիլեն Գալստյանը Երեանի թատրոնի և կինոյի ինստիտուտում հիմնադրեց «բալետի ռեժիսուրա» բաժինը, Նադեժդան դարձավ այդ բաժնի թե՛ առաջին ուսանողներից, և թե՛ առաջին դասավանդողներից մեկը: 2005 թ. ավարտել է Երեանի թատրոնի և կինոյի ինստիտուտը՝ բալետի ռեժիսուրա մասնագիտությամբ, իսկ որպես դասական դարի դասավանդող աշխատել է մինչև կյանքի վերջին օրը...

Իսկ կյանքի վերջին օրը նա փորձ էր վարում թատրոնում: Անուսից, ինչպես հաճախ էր լինում, ստասում էր նրան՝ նսած թատրոնի արժանական մուսի մոտի մասարանին: Նրանք միասին տուն գնացին... Իսկ առավոտյան Վիլեն Գալստյանը զգավ իր կնոջը մահացած: Սա Նադեժդա Դավթյանի երեկ թե՛ ամենատպալակ թռիչքն էր... դերերի հավերժությունը:

Անվան հոգին լուսավորի... ընդարձակ ժողովածուի մեջ գրեթե իրար անտեսվել է անցած մի ֆանի սասանանակների հայաստանյան գրականությունը: Գիրք կազմողն է այդպես ցանկացել, թե՛ հեղինակը:

1) Երուանդ Ազատյան, «Շամանակի և ժամանակակիցներու հետ», ԹՄՄ, Երևան, 2018:

2) Գրում ենք այսպես, ֆանի որ օրը հինգ հարյուր էջանոց գրում ներկայացված երեսունվեց հոդվածներից մի ֆանի վերջում լուր թվական կա, որը հայանի չէ՝ գրությամբ. թե՛ տղազրության թվականն է, այնինչ նման ժողովածուն, առավել ճշգրտությամբ ընկալելու համար, ղոսի անդաման նույն, թե՛ յուրաքանչյուր հոդվածը երբ և որտեղ է տղազրվել, ինչը, կարծում ենք, հազիվ թե դժվար լինեք կազմողի համար:

3) Ազնիվ համախոտության այս զգացումն ունեցանք նաև Չարեհ Խախտունում, Վարդերես Գարակոչյանին և Հակոբ Խաչկոչյանին նվիրված հոդվածները կարդալիս, հեղինակներ, որոնց մեծ և անցած սարիներին անդրադարձել ենք սարեր առիթներով:

4) Հոդվածը գրվել է 1965թ., բանաստեղծի ծննդյան հիսնամյակի առիթով և, ամենայն հավանականությամբ, աղբյուրի 24-ից հետո, երբ ժողովուրդը դուրս եկավ փողոց՝ ներքին Յերաթալանության հիսնամյակը:

Արժանին մատուցելու վսեմ արվեստը

Գրականության և արվեստի հին ու նոր դեմերին ավելանում են ֆաղափական և կուսակցական գործիչների հիշատակները գրված խոսքերը, որոնք վկայում են, թե ժողովածուի հեղինակը հոգու ինչպիսի՞ շալոյությամբ կարող է ազգաբան գործ արած մարդկանց վասակավոր հիանալ՝ առավել ֆան հանդիչ ներկայացնելով արժանին մատուցելու իր վսեմ արվեստը:

Մեծ ևս կուզեինք արժանին մատուցել այս կարեւոր ժողովածուն կազմող և առաջաբանող Երվանդ Տեր-Խաչատրյանին, միաժամանակ չենք կարող չանդրադարձնալ նրա երկու՝ խիստ վիճահարույց և, մեր խորին համոզմամբ, կատարելապես անընդունելի կարծիքներին:

«Ես այն կարծիքին եմ, որ արեւմտահայ գրականությունը լավագույն ձևով վերլուծում և ներկայացնում են արեւմտահայերենի կրողները, արեւմտահայերեն մտածող և գրող մարդիկ» (էջ10),- գրում է նա առաջաբանում:

Եթե հայը հային չի կարող իսկապես հարկ եղածի դեպ հասկանալ և վերլուծել, ապա, առաջնորդվելով այս սրամաբանությամբ, օտարները երազել անգամ չեն կարող, ասեմք, անգլիացի կամ ֆրանսիացի գրողին հասկանալու և «լավագույն ձևով» վերլուծելու մասին, մինչդեռ, ֆրանսիացիների իսկ վկայությամբ, Ֆրանսուա Ռաբլեին նվիրված

բազմաթիվ մենագրությունների ցանկում լավագույններից մեկն է (եթե ոչ ամենավաղ) ռուսերեն գրված, ռուս գրականագետ Սիխայիլ Բախսիմի հռչակավոր ուսումնասիրությունը: Համաձայնարարային գրականության դասարաններից կարելի է նման ուրիշ բազմաթիվ փաստեր բերել, երբ սարեր լեզուների և մեկնությունների կրողները միմյանց հրաշալի հասկացել և մեկնաբանել են: Եվ, վերջապես, արեւմտահայերեն մտածող և գրող Երվանդ Ազատյանն ինչպե՞ս է կարողացել սույն ժողովածուի մեջ զետեղված փայլուն հոդվածում հասկանալ և ամենայն խորությամբ, առավել ֆան ճշգրիտ մեկնաբանել արեւելահայերեն մտածող և գրող Շիրազի դարազան:

«Վերջապես Հայաստանում չկար իսկական մենագրություն այն դարձ դասաճանով, որ դա խորհրդային իրականություն էր» (էջ15),- անվերադարձի հայտարարում է առաջաբանի հեղինակը:

Ինչպես տեսնում ենք «իսկական մենագրություն» բացակայության դասաճան այս անգամ արեւմտահայերենում ու արեւելահայերենում չեն, այլ «խորհրդային իրականությունը»: Կուզեինք հարցնել նրան

այդ ինչու՞ միեւնույն «իրականությունը» ոչնչով չէր խանգարում, որ Մոսկվայում, Լեհիստանում, Ուկրաինայում, Բալթյան հանրապետություններում, Վրաստանում և անգամ Ադրբեջանում «իսկական մենագրություն» լինեք, իսկ Հայաստանում մահաբեր խորհակի դեպ չորացնում էր խորհրդային ֆունդամենտային անսասար ծիլերը: Սա ի՞նչ առեղծված է:

Կարող ենք հիմա թվարկել 60-80 թթ սատարեց իջած ռուս գրաբանության, ինչպես և կինո և թատրոնական ֆունդամենտի առնվազն 20-30 անուն, ովքեր մասնագիտական կարողություններով բնավ չէին զիջում եվրոպական և ամերիկյան իրենց փառաբանված գործընկերներին: Եթե է, նրանց մեթոդաբանությունը և գաղափարական ուղղվածությունը սարեր էր արեւմտյանից, բայց մի՞թե մարքիսական միեւնույն գաղափարախոսությունը չէր, որ օգնեց իսկապես Անտոնիո Գրամսիին և գերմանագիր հունգարացի Գեորգ Լուկաչին հայանվելու իրենց ժամանակի եվրոպական առաջադեմ մտքի գազաթների օգնությամբ:

Եվ մի վերջին դիտարկություն, ավելի ճիշտ հարց. ինչպե՞ս հասկանալ, որ այս